

ataramiñe'15

EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

ataramiñe

EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

www.literaturakoadernoak.org

AZALEKO IRUDIA
Itziar Moreno Martinez
1982
Bilbo

Atxilotze data: 2011ko apirilaren 10a.

Fresnes - Maison d´arrêt
3, Allée des Thuyas
94261 Fesnes Cédex
Frantzia

ataramiñe
EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

ISBN: 978-84-942777-4-0
Lege gordailua
Depósito legal
Dépot légal
SS 1389-2015

ataramiñe 2015
www.literaturakoadernoak.org

Aurkibidea

Hitzaurrea

Hitzaurre hau idazteko eskatu zidatenean, espetxealdiaren eta sorkuntzaren inguruan hausnartzeari ekin nion. Burura etorri zitzaidan lehen erreferentzia azken bi urte eta erdian ezagutu ditudan kideak izan ziren. Era batera edo bestera, guztiek dute -edo izan dute- sormenarekin nolabaiteko harremana, norbere beharrizanei, gustuei, baldintzei egokitutakoa.

Ezagutu ditut margolariak, bakoitza bere unibertso propio eta bakarrarekin, pintzelak eta margoak borroka tresna bilakatu dituztenak. Orri edota oihal zuriak, ideia, aldarrikarrikapen, amets, bizipen, gorputz, emozioz lehertzen direnak, pintzelak marraz marra, puntuka zein trazuka astinduz, fikziozko errealitate paraleloak sortzen dituztenak.

Gurutzatu ditut jostun abilak tela zatiak josiz, artilea pazientziaz korapilatuz, negua ez ezik, denboraren astuna epeldu eta samurtzeko moduko buruko, manta, jertse, bufanda, txapel, panpin eta beste egindakoak. Baita hitzak elkar jostea eta haiekin jolastea maite duten hainbat kide ere, hizki zopa litrotan murgilduta, ezleku garratz honen esentzia ustela azaltzen lanak hartzen dituztenak, hitz goilarakada bakoitzean, irakurleari zapore desberdin bat eskaintzeko gai direnak. Zapore gozoak batzutan, gazi edo garratzak beste askotan.

Mila ertz, erabilera, zentzu eta helburu izan ditzake sorkuntzak. Nire kasuan, bertso edo olerki bat idatzi behar dudan aldiro, buruko hizki zopetan murgiltzeak emozioak lurruntzeko aukera ematen dit. Izkiriatutako hitzen bidez kanporatzen ditut pozak, minak, amorruak, desirak, nahiak, ezintasunak, kezkak eta beste

horrenbeste. Dudarik gabe, lau hormen arteko ihesbide paregabea da presoarentzat sorkuntza, hitz, hatz mami zein koloreen bidez iruditegi eta paisaia berriak amesteko ez ezik, biziarazteko gaitasuna ematen diguna; horregatik ere plazer iturri.

Plazer iturri, gure gorputzen baitan mina eta ezinak ez ezik, fantasiak, gozamenak eta desirak bizi bizirik ditugulako. Sexua zein afektua horren zigortuak, ukatuak, estigmatizatuak ditugun espazio "sakratu" honetan, gure imajinarioaren eta esperimentazioaren bidez, inposatutako mila muga gainditu ditzakegulako.

Espetxeko bizipenak eta sentipenak ez ezik, zaintza eta maitasuna partekatzeko aukera eskeintzen digute gure sorkuntzek egunerokoan fisikoki ondoan izan ez arren, espetxealdiak irauten duen denbora luzean zaintzen gaituzten senide, lagun eta maitaleei, herriari eta herritarrei, gure eskertza adierazteko modua. Dela herriko festetarako bertso batzuk idatziz, gurasoei zintzilikario batzuk oparituz, gure txikientzako igarkizunak asmatuz... Bai, guretzat ezinbesteko helduleku diren horiekiko zaintza keinu, maitasun adierazpen ere badira gure lanak eta haiek ditugu, maiz, sorkuntza iturri.

Hitza, kolorea eta gorputzak borroka tresna eta kontzientzia akuilu dira gurean. Zer nahi dugun eta zer nahi ez dugun adierazteko modua ere badelako sorkuntza. Konpromisoa ere izan badelako, gatibu egonik ere, gure borroken, herriaren, gorputz eta bizitzen nolakotasuna zizelkatzeko tresna.

Aurtengo Ateramiñe kanpora begirako leiho izango da beste urte batez. Gure herrira, senide eta lagunengana gerturatzeko bidea. Gatibu gauzkaten euskal preso politiko guztiontzat, ba-

rrutik kanpora, garena, bizi duguna, sentitzen duguna, amesten duguna, borrokatzen duguna, gure egunerokoa, barroterik gabe, kristal edo sarerik gabe, gardenki bezain gordinki oihukatzeko zirrikitua.

Dudarik ez dut aurtengoan ere edukiz aberats datorrela ale berria. Edukiz aberats eta mezuz indartsu. Barruko minak ez ezik, mingaina zorrotz ateraz. Agurtu aurretik, besarkada estu iraultzaile bana bidaltzen dizuet bahituta zauzkaten gainontzeko kide guztiei, beste horrenbeste gure senide eta lagunei, zuri ere bai irakurle fin hori, eta, nola ez, proiektu hau posible egin duzuen den-denei.

Gozatu irakurketaz, eta denok etxean izan arte, eutsi tinko borrokari!

Fresnesko espetxetik, gure herria bihotzean

MARTITEGI Iurdan
BARANDALLA Oihan
AGIRRE Harriet

-Prisonniers Politiques Basques-

Mardi, 14Juillet 2009

Madame la Ministre,

Avec cet écrit, nous vous faisons part de notre décision d'effectuer ce mercredi 15 Juillet une journée de protestation, pendant laquelle nous refuserons de sortir de nos cellules. La raison de cette action est de dénoncer la mort d'un compagnon de lutte, survenue ce dernier 28 Juin.

Jose Antonio OTXOANTESANA est mort au Mexico loin de chez lui, où il a été exilé en 1980 a cause de la répression endurante du Gouvernement espagnole et française. Donc il a passé 29 ans loin de chez lui.

Pour nous, les basques, la fatalité ce n'est pas de devoir quitter notre chez nous, de devoir nous engager dans la lutte armée, de fuir, d'être persécutées, incarcérées, de tuer et de mourir. La lutte d'un peuple pour son émancipation est quelque chose de beau. Face à l'oppression nous faisons le choix de la lutte. Car la fatalité est là, dans la négation même de notre existence en tant que peuple; nation sujet au droit de ses habitants.

La lutte est à ce jour l'unique espace de liberté pour un basque. Donc, nous luttons, sans regrets. C'est le seul choix digne et valable que la France et l'Espagne nous offrent. Car, selon eux, nous ne sommes rien. Nous sommes, tout au plus, une région, une autonomie, un département. Voudraient-ils, eux, les français, être une région du Pays Basque? Ou une autonomie dans l'Allemagne? Accepteriez vous de devenir un département du Portugal? C'est absurde, c'est ridicule, ce n'est que pur mensonge, une insulte, une honte.

Nous avons non seulement le droit de lutter, mais aussi le devoir. C'est ce que Jose Antonio OTXOANTESANA a fait. Cette fois, c'est la vie qui va s'imposer. Aujourd'hui, nous entendons comment cette étoile qui vient de naître nous rappelle que pour chaque combattant qui tombe, un ami sort de l'ombre a sa place. En fait, Jose Antonio n'est pas mort. Nous ne mourons jamais, car nous sommes vent de liberté.

Vive Jose Antonio!

Vive le Pays Basque libre !

AGIRRE Harriet
BARANDALLA Oihan
MARTITEGI Iurdan
ELORRIETA Ibon
BORRERO Asier

-Prisonniers Politiques Basques-

Jeudi, 08 octobre 2009

Monsieur le Directeur,

Par cette lettre, on vous fait savoir que l'ensemble du Collectif de Prisonniers Politiques Basques on participera aujourd'hui dans une journée de mobilisations.

Les conséquences de la politique de dispersion qui mènent les Gouvernements Espagnol et Français sur les prisonniers politiques Basques sont évidentes. L'isolement, l'éloignement et le manque de soins sont des réalités qui on des graves conséquences pour nous et nos proches. Aujourd'hui il y a unes vingtaine de basques éloignés et isolés, éparpillés par tout le territoire français. Ces décisions arbitraires n'ont comme seul but que la destruction du prisonnier politique. Certains d'entre nous sont gravement malades et la guérison est impossible; Les soins sont mauvais et la situation qu'ils souffrent est utilisée comme chantage par les gouvernements.

Dans les derniers jours a eu malheureusement des nouveaux exemples de cette politique criminel, comme la dernière extradition au état espagnol de la prisonnière politique basque Aintzane ORKOLAGA.

Pour ces raisons on veux vous faire savoir que les prisonniers politiques basques incarcérés à Nanterre on refusera (demain 09 octobre) pendant toute la journée la gamelle de la prison enfin de dénoncer cette politique criminelle et vindicative.

STATUT POLITIQUE POUR LES PRISONNIERS POLITIQUES BASQUES MAINTENANT !!!
AUTODETERMINATION ET AMNISTIE !!!

AGIRRE Harriet
BORRERO Asier
ELORRIETA Ibon
MARTITEGI Iurdan
BARANDALLA Oihan
AYESTARAN Jose Lorenzo
IRIGOYEN Peio

-Prisonniers Politiques Basques-

Mercredi, 28 avril 2010

Madame la Juge,

Nous nous adressons à vous afin de dénoncer avec toutes nos forces la politique pénitentiaire du gouvernement Français, politique criminelle et contraire aux droits de l'homme, laquelle est contraire même aux vos propres lois, soit la loi de rapprochement familiale.

On est 170 prisonniers politiques basques éparpillés par tout l'état Français, injustement éloignés de nos proches, et même plusieurs se trouvent isolés des autres compatriotes.
La répression ce n'est pas la solution et n'est sert qu'à nous punir avec votre envie de vengeance.

Nous sommes des prisonniers politiques, car la lutte que nous menons pour la libération du Pays Basque est conséquence de l'occupation dont vous faites partie, cette une lutte qui a des racines politiques. Et de la même façon, la solution on ne la trouvera qu'avec la reconnaissance du droit de l'autodétermination, donc la solution sera politique.

En étant prisonniers politiques, nous menons une lutte continue jusqu'à que vous reconnaissez notre statut politique, jusqu'au rapprochement au Pays Basque, et nous ne reposerons pas sans obtenir notre but.

Par cette raison, les prisonniers politiques basques incarcérés à Nanterre on vous fait savoir qu'aujourd'hui, 29 avril 2010, on concentrera afin de demander l'statut politique pour les prisonniers politiques basques.

STATUT POLITIQUE POUR LES PRISONNIERS POLITIQUES BASQUES MAINTENANT !!!
AUTODETERMINATION ET AMNISTIE !!!

Oihan BARANDALLA
Asier BORRERO
Iurdan MARTITEGI
Ibon ELORRIETA
-Prisonniers Politiques Basques-

Vendredi, 13 novembre 2009

Monsieur le Directeur,

Par cette lettre, on vous fait savoir que l'ensemble du Collectif de Prisonniers Politiques Basques on participera aujourd'hui dans une journée de mobilisations.

Les conséquences de la politique de dispersion qui mènent les Gouvernements Espagnol et Français, sur les prisonniers politiques Basques sont évidentes. L'isolement, l'éloignement et le manque de soins sont des réalités qui on des graves conséquences pour nous et nos proches. Aujourd'hui il y a unes dizaine de basques éloignés et isolés, éparpillés par tout le territoire française. Ces décisions arbitraires n'ont comme sole but que la destruction du prisonnier politique. Certains d'entre nous sont gravement malades et la guérison est impossible. Les soins sont mauvais et la situation qui soufrent est utilisé comme chantage par les gouvernements.

Dans les derniers jours a eu malheureusement des nouveaux exemples de cette politique criminel avec l'accident des proches du prisonnier politique basque Peio Etxeberria cant se dirigent le rendre visite.

Dans les derniers jours a eu malheureusement des nouveaux exemples de cette politique criminel, avec l'expulsion de Nahia Zurriarain après avoir accomplie sa peine en le lésant a la frontière Espagnol. Aussi la mort du réfugie politique basque Patxi Otaegi, mort a l'age de 87 ans a Donibane Lohitzune. Même si ça mort es de cause naturel on oublie pas les difficultés bécues par Patxi après 27 ans de exil et les difficultés qu'a rencontre pour recevoir de l'attention médical.

Pour ces raisons aujourd'hui 8 novembre on refusera le repas de la prison midi et soir et on restera a nous cellules sauf pour aller au parloir.

STATUT POLITIQUE POUR LES PRISONNIERS POLITIQUES BASQUES MAINTENANT !!!
AUTODETERMINATION ET AMNISTIE !!!

Barandalla Oihan
Ayestaran Lorentxo
Borrero Asier
Karrera Mikel

La direction
Le 27-11-2014

Bonjour,

Par cet écris nous voudrions vous transmettre notre colère, et surtout notre inquiétude envers notre santé, après vos derniers changements dans le fonctionnement de la prison.

Nous priver le seul jour de sport à la semaine, nous priver le seul jour d'accès au terrain de sport à la semaine est la goutte de trop !
Vous êtes conscient, ou vous devriez l'être en tant que directeur, que sous votre responsabilité il y a des détenus qui ont déjà sur leurs dos 7 ans, 6 ans et 5 ans de détention sous le régime stricte et inhumaine d'une Maison d'arrêt !
Déjà, votre politique carcérale à Nanterre était barbare avec une seule promenade par jour et un seul jour de sport par semaine et maintenant vous voulez nous réduire nos jours de sport à seulement 3 fois par mois !!! Seulement 6 heures par mois !!!! Cela est un scandale et nous prenons comme un sérieux menace contre notre santé! (Renseignez vous auprès d'un médecin de l'OIP !)
Par ailleurs, nous vous rappelons que nous passons 28 heures dans nos cellules tous les trois jours, et rajoutons un plus pour les prisonniers politique basque que tous les deux semaines nous ne sortons pas prendre de l'air depuis le vendredi matin jusqu'au Dimanche après midi car nous avons les parloirs les samedi matin et donc nous manquons la promenade !!!
Cela nous est insupportable et nous avons donc décidé d'allumer l'alarme rouge ! Nous sommes déterminés à mener une lutte féroce digne des prisonniers politique basque pour accéder a un droit aussi primordiale qu'est le droit a faire du sport toute les semaines pour les détenus qui ont déjà des longues peines sur leurs dos !!
Vous savez que nous sommes des prisonniers politiques basques membres d'un collectif et que nous avons des étroits relations entre nous et avec l'OIP, ce qui nous avantage que nous savons très bien comment fonctionne les autres prisons ! Sachant cela, nous sommes bien conscients que ce qui nous arrive à nous dans cette prison en tant que des détenus tres anciens n'est pas normal ! Il n'y a pas de prisons ou les détenus écroué avec une certaines d'années n'ont pas accès à des activités sportives pendant une semaine !!! Ce qui nous arrive est intolérable !!!
Sachant cela, nous allons réagir comme le caractérise notre collectif :

- Tout d'abord nous allons essayer d'arranger se problème en dialoguant discrètement avec la direction, et pour cela nous voudrions un rendez vous urgent avec la direction pour ce vendredi 28 Novembre.
- Si dans la réunion le directeur ne nous garanti pas l'accès au terrain de football toute les semaines, sachez que nous entamerons une lutte qui n'aura rien de discrétion envers l'établissement ! Nous avons connus la M.A de Nanterre avec deux jours de sport et des jours d'activités sport (ping pong, muscu...) **dans la semaine** !! Il n'y a pas d'excuses !!

Droit au SPORT hebdomadaires pour les détenus!!!

Prisonniers politiques basque de Nanterre

Jon Mintegiaga Oiarbide
1979
Ibarra

Atxilotze data: 2015eko urtarrilaren 12a.

Txabolotik blogean argitaratzen ditu
bere espetxeko kronikak:
www.argia.eus/blogak/jon-mintegiaga

Centro Penitenciario Madrid VI
Carretera N-400, km. 28
28.300 Aranjuez (Madrid)

Lagunei zuzendutako hitzak

Herriko lagunek telefonozko hitz batzuk eskatu zizkidaten. Espetxeko arduradunek grabaketa aztertu ondoren 6 hilabetetarako telefono dei automatikoak moztea erabaki zuten. DGIP-eko 4/2005 arauean oinarrituta, dei bakoitza instantziaz eskatu behar izan dut, zenbakia, eguna, ordua eta laguna zehaztuz. Hauexek dira zigorra merezi izan zuten hitzak:

"5 hilabete daramazkit espetxean. Ustezko delitu larria preso eta iheslariei elkartasuna ematea da, eta ez dabiltza erabat oker, guztiak behin betirako etxeratzeko lanean burubelarri nenbilen eta. Nola izan bestela? Lehenago 5 urte espetxean pasatakoa naiz, kide bikainak eta lagun apartak, ahaztezinak, bertan egindakoa; eta zapalkuntza bera, krudela, nere haragitan bizitakoa.

Aspaldiko lagun zaharrak eta kide berriak topatu ditut, abagune politiko honetan bere burua birkokatu duen gizatalde bat, kolektibo bat. Orain urte t'erdi askatasunera eramango gaituen bideorria aurkeztu zuten presoek bi errebeindikazio nagusiren bueltan: Batetik, salbuespenezko egoeren berehalako desaktibazioa, gaixotasun larriak dituztenak, 70 urtetik gorakoak eta zigorrak beteta dituztenak askatuz. Bestetik, gainontzeko guztien euskal herriratzea; dispertsioarekin bukatzea bidearen erdia egitea dela jakitun, Estatuak ondo ulertu duen bezala.

Bidea, herriaren laguntzarekin egingo dugu, norberaren konpromezu handi eta txikiak aldamenekoarekin elkarbanatuz. Gertatu izan da zenbaitetan, ez gutxitan, presoak fetitxe, ikono, bihurtu izan gaituztela; batzuentzat eta besteentzat objektu izan gara. Horri buelta eman behar zaio, subjektu aktibo bihurtu behar dugu, gure herri sufrituan zabaldutako prozesuan zuzeneko eragile eta partehartzaile izan.

Ez dut premia berezirik gure argazkiak paretetan txintxilik ikusteko, ez eta gure alde letra larri eta hitz potoloko pankartak egiteko. Zuen berotasuna bai, hori arrainak ura bezala behar dut: eskuminak, postalak, gutunak, argazkiak, bisitak, senideei emandako laguntza, txosnako txandak, mobilizazio eta protestak; elkartasun keinu oro beharrezko.

Elkarrekin, lortuko dugula ziur nago. Maite nituelako sartu naute preso; maite zaituztedalako eusten diot tinko. Laster arte, lagunak''.

Laranjondoa

***Txabolotik* blogean argitaratua**
www.argia.eus/blogak/jon-mintegiaga/2015/07/06/laranjondoa/

Bai txiki, bihar duk egun handia, bihar egokitzen duk hilabeteroko enkontru bakarra, ordu t´erdikoa. Polita, intentsoa, aldi berean gogorra egiten zaidak tartea, batez ere "aitatxo etxera etorri" esaten didakenean eta nik, zenbaitetan malkoak irristan, "ezin da txiki, nahi dut baina ezin da" eta hik, lehenagoko bideari beste bidetxior batetik ekiten diok "orduan bisita bihar" eta nik berriz ere kale! "Bihar ezin da txiki, tarteka bakarrik" eta baietz zirudik, kontentu, xalo, erantzuna onartzen dekela saiatu izan haizenaren gogobeteaz, hire kasa errepikatuz "aitatxo bisitan tarteka".

Bai txiki, tarteka beharko dik orain arte momentu oro huena. Izan ere, aditu naturalista guztien gomendio denak bete dizkiagu bere liburu astunei baino gure abere senari jarraiki. Bizi gintuan etxean jaio hintzen, sofa ondoan, kanguro marsupialak bezala ibili haut zakutxoan; azalez-azal elkar gozatu gaituk siestan; bata bestearen zurrunkak eta hatsa dastatu dizkiagu gauekoan loan; goizean, amatxo lanera zihoakenean dortokarena egin izan diat haren bular betearen falta leundu nahiean, hanka azpia igurtziaz lehenbizi, txokartilak gero, bolatxoak, izterrak, ipurdia, bizkarra, lepoa, belarri-atzea, buruan muxu batekin bukatzeko.

Etzaik iruditiko baina buelta bueltan pribilejiatuak gaituk. Kide askok etzekitek "momentu oro" zer deken, "tarteka" bakarrik ezagutzen ditek. Gertatu izan zaiek vis a visa bukatu aurretik txirrina jo behar izatea luze zaielakoan, aitatxo edo amatxo presoari bizkar ematea urruntasuna haien errua bailitzan. Baino hi, hi komunikazioko korridoretik korrika etortzen haiz ni besarkatzera, eta bihar ere hala izango duk okerrik ez bada, azken hilabete honetan ere lur emankor hartan ereindako laranjon-

doa behar bezala argiztatuta diatela esango nikek eta. Orain, 54, 47, 40, 33, egun bidalitako gutun eta marrazkiak iritsi ditukela bazekiat, eskulan pare bat eta puzzle bihurri bat atera dizkiat, agindutako ipuina prest diat, telefonoz egunero egiten diaten bost minutuko deiaren inguruan, hor izaten haiz oihuren batzuk botatzen eta aspertu eta martxa egiten badidak ere – amatxok esan zidak moztu eta gero gailuari muxuka jarraitzen dekela.

Bihar dek eguna txiki, laranjondoko pieza onena heldu eta ordu t´erdian zukutzekoa.

Fernando Alonso Abad
1961
Sestao

Atxilotze data: 1996ko abuztuaren 17a.

Espetxean hainbat liburu argitaratu ditu:
El repartidor de sueños (Txalaparta, 2000); *El silencio del infierno* (Ataramiñe, 2003); *¿Por qué luchamos los vascos?* (Txalaparta, 2007); *Una flor en el juzgado* (Hiru, 2009); *Al margen de la izquierda* (Txalaparta, 2013); *Luna de primavera* (Interneteko autoedizioa, 2014).

Centro Penitenciario A Lama
Monte Racelo, s/n
36830 A Lama
Pontevedra

Mapa de cicatrices

En la calle hace frío y las gotas de lluvia se deslizan por el cristal esmerilado del cuarto de baño en movimientos que, a veces, parecen querer emular culebreos rabiosos. Son las ráfagas de un viento de mitad de noviembre que lo mismo se muestra amable que, de pronto, se torna violento como si pretendiera estimular el despertar de un amanecer aún somnoliento. En el interior, el agua caliente genera el denso vaho que desdibuja los perfiles de un cuerpo bajo la ducha, dándole un aspecto un tanto irreal. Y es que, a Mikeldi la ducha mañanera le gusta particularmente caliente; no tanto como para desplumar pollos, pero casi. Únicamente cuando no se ducha solo modula la temperatura del agua a gusto de la acompañante. Como ahora no hay nadie a su lado, el cuarto de baño parece una caja de niebla. El agua golpea con fuerza en sus hombros, salpica y cae por la espalda en regueros similares a los de la lluvia descendiendo por el cristal. De la misma forma que en el exterior acaricia las texturas de los materiales, así lo hace también el agua caliente por el dorso de Mikeldi extendiendo una película brillante y jabonosa que acaba cubriendo de espuma el plato cerámico de la ducha. A Mikeldi no le agradan las esponjas; siempre ha preferido extender el gel a manos, dándole sobre su cuerpo. Es una especie de rito por el que puede leer palabras que le escribe la piel en signos más indelebles que un tatuaje. El lenguaje de la piel es el único que iguala todos los idiomas. Así que se masajea el cuello sobre el que percute el agua caliente y luego baja las manos por la espalda todo lo que le permite la flexibilidad de los brazos. En una postura un tanto forzada, con las puntas de los dedos alcanza unas imperfecciones en la piel. Al recorrerlas con levedad, prácticamente acariciando la humedad cálida del agua, se le escapa una sonrisa. Busca alguna otra cicatriz similar en la espalda, y al encontrarla, vuelve a sonreír. Luego se coloca

más centrado bajo la ducha y se aclara hasta que ya no es más que agua caliente limpia lo que cubre el plato cerámico para irse por el sumidero.

Zigzagueaba como una serpiente sobre el sudor de Mikeldi. Ni deslizándose por aceite se podría realizar semejante coreografía. En ocasiones sus movimientos daban toda la sensación de ser humanamente imposibles y, por ello, tan sólo concebibles en una estructura invertebrada. Pero aunque se moviera como si no lo fuera, ella era una mujer perfectamente vertebrada que evolucionaba por el cuerpo de Mikeldi como la más magnífica reina del akelarre volando por encima de las copas de los árboles, apenas acariciándolos. Cuando la miraba desplegar toda su maestría sobre él y alcanzaba territorios tan sólo imaginables en la mitología, entonces Mikeldi pensaba que no había más forma de compensar a los dioses por semejante bendición que hacer que esa fabulosa culebra que reptaba sobre él conquistara también aquel mismo paraíso. Pasaba a ser él el zahorí mágico que hacía manar en ella la fuente de jade en la que extasiaba su sed de peregrino. Luego se desplazaba con suavidad hasta quedar extendido sobre ella, que buscaba con sus manos aquello que la hacía elevarse aún más alto. Al igual que las olas en plena tempestad desatada, así golpeaba Mikeldi contra las costas de su compañera. Ella se revolvía. Con virulencia unas veces, mientras otras parecía quedar inane para, de nuevo, volver a lanzarse como si emergiera de las aguas buscando oxígeno desesperadamente. Entre unas y otras, había momentos en los que las uñas se clavaban en la espalda de Mikeldi provocando profundas excoriaciones. De la carne rasgada brotaba una sangre mansa que incluso daba sensación de fría en comparación con el calor de los cuerpos precipitándose al extremo del esfuerzo físico. Y cuando, al final, ambos colapsaban a la par y el combate quedaba en besos suaves y sonrisas cómplices, la

sangre reposaba tranquila en las cicatrices abiertas en la espalda de Mikeldi.

Cómo no sonreír al pasar ahora las yemas de los dedos sobre esas marcas de la espalda y leer en ellas renglones que combinan amor y pasión en una misma cicatriz luminosa. Aún con la satisfacción en el rostro por la gozosa evocación, Mikeldi cierra el agua de la ducha y extiende el brazo para alcanzar la toalla de baño al otro lado de la mampara. Al hacerlo, observa que la lluvia golpea contra los cristales y se le ocurre pensar que alguien, ahí afuera, estuviera lanzando baldes de agua contra la ventana. Es un séptimo piso, así que ésa no es una posibilidad como para tener en cuenta. Lo que sí tomó en cuenta antes de entrar en la ducha fue precisamente cerrar esa ventana, que acostumbra a dejar un poco entornada para que no se forme tanto vaho en el baño. Le disgusta tener que limpiar el espejo para afeitarse, y más aún si la condensación es tal que tenga que repetir la acción varias veces durante el rasurado para verse la cara en condiciones y matizar bien el borde de las patillas. Ahora mira el espejo y no ve más que una nebulosa. Mikeldi siempre empieza a secarse de arriba hacia abajo, quitándose primero bien la humedad del pelo, que le queda despeinado de manera bastante cómica. Luego va descendiendo hasta dejar bien secos los pies, incluso dedo a dedo, antes de salir del plato de ducha para colocarse sobre la alfombrilla junto al lavabo. Al secarse las piernas desliza la toalla con particular cuidado por las pantorrillas y los pies. Siempre ha pensado que es ahí donde quedan registradas las cicatrices de caminar por la vida. Imagina un sendero incierto en el que nada es lo que parece. Tramos alegres y otros tristes. Paseos plácidos que acaban atormentando y pesadillas con final feliz al borde mismo del desastre. Cada final es un comienzo; y ningún paso es una orientación inequívoca para el siguiente.

Caminaba por una vereda de zarzas buscando su camino, sin saber si acaso iba ya por el suyo y no lo sabía o era que no sabía encontrarlo. Tal vez fuera que cada paso era su camino y cualquiera que fuera la dirección a tomar sería necesariamente la suya. Caminar. Simplemente caminar. Sin destino. Sin objetivo. Sin propósito. El camino como fin en sí mismo. Pero apenas había luz y las condiciones tampoco eran buenas. Y, además, estaban aquellos malditos arbustos de espinas que arañaban las piernas y parecía que quisieran atraparle con sus afiladas púas para no dejarle avanzar. Lo curioso era que las punzadas no siempre eran dolorosas sino que había ocasiones en las que en lugar de sentirse herido era acariciado, profundamente acariciado. Resultaba desconcertante que las mismas zarzas que infligían tanto dolor fueran también semilla de alegrías. Mikeldi seguía adelante sin ser presa de la angustia ni rehén de la satisfacción. Adelante por un sendero no abierto que se hacía franco a cada pisada, a cada mirada al frente. Iba desbrozando su propio camino en pasos que unas veces alcanzaban claros amargos y otras dulces; igual que los frutos a los que iba teniendo acceso en el recorrido.

Mikeldi se seca los pies y ve en ellos las cicatrices del paso por la vida. Hasta cierto punto estático, permanece varios segundos contemplando unas heridas que sólo él es capaz de ver e interpretar. Las marcas de un camino que nunca está suficientemente claro a dónde conduce pero que hay que transitar. Con los pies ya secos salta a la alfombrilla y, con la mano, limpia el vaho del espejo. Tiene que hacerlo en más de una ocasión porque el ambiente en el cuarto de baño está demasiado denso. Mira la ventana y piensa en abrirla un poco para que el vapor se disipe con mayor rapidez. Justo en ese momento, una ráfaga de aire hace que la lluvia choque con fuerza contra el cristal y Mikeldi abandona la idea y vuelve a limpiar el espejo

empañado. Al ir a aplicarse la espuma de afeitar se detiene en la contemplación de su torso, donde la intensa blancura de la luz del armario del espejo hace aflorar unas marcas en la piel que en condiciones normales no serían apreciables. Parecen heridas ocultas por un manto de clandestinidad y sólo visibles por los ojos del compromiso y la entrega. Mikeldi las va recorriendo con el dedo corazón de la mano izquierda, alternando la mirada entre el pecho y la imagen que le devuelve el espejo. Lo hace con orgullo. Con especial delicadeza. Como si la yema del dedo estuviera recargando en la memoria episodios de su vida que no quiere olvidar aunque hayan quedado atrás en el pasado.

Había escuchado la orden del instinto que le gritaba salta y abre fuego; y así lo cumplió Mikeldi, que se hizo paso entre el dispositivo policial sorprendido ante una reacción para la que estaban adiestrados pero que no parecían esperar en esa circunstancia. No era la primera vez que el instinto le alertaba de problemas, pero desde luego que ésa fue la más radical de todas. El factor sorpresa y la determinación de movimientos de Mikeldi le proporcionaron una ventaja relevante sobre los guardias, que contestaron con ráfagas largas que sonaban a impotencia y rabia porque disparaban a la nada. La noche profunda y una cadena de casualidades felices colaboraron en beneficio de la huida; y a nada que cogió un poco de distancia del control dejó de disparar para que el resplandor o el sonido de las detonaciones no revelaran la trayectoria de su escapada. Por eso los guardias disparaban a las sombras mientras se desplegaban con gran rapidez por la zona. Mikeldi estaba en su terreno y Gaueko cubría la escapada. Y esa noche, la suerte que desequilibra la balanza entre la vida y la muerte se puso de su lado. Los perseguidores fueron incapaces de darle alcance. Ni tan siquiera pudieron localizarle. La oscuridad se convirtió en un telón infranqueable que se abría a su paso para cerrarse hermético a

la espalda. Hasta que Amalur le ofreció el regazo de sus hijos predilectos y Mikeldi despareció sin dejar rastro.

Mientras se pasa los dedos por las cicatrices de la lucha aún hoy se le corta la respiración recordando un episodio que es casi más la recreación de un sueño que la evocación de una realidad vivida. Y es que todavía no sabe cómo fue que consiguió escapar de aquel tiroteo. Todo son imágenes confusas a las que incluso le cuesta dar un orden cronológico. Tan sólo conserva un retrato fijo del rostro que le ordenó «aparque ahí al lado y apague el motor» y el de quien le abrió la puerta amiga tras la que se acabó la pesadilla. La secuencia central de la acción está borrosa y únicamente quedan de testimonio orgulloso unas laceraciones en el pecho que no recuerda cómo se hizo y que tan sólo son visibles en algunos momentos, como si quisieran seguir conservando celosamente el honroso secreto de su origen. Se rasura con tranquilidad porque no tiene prisa alguna. Faltan aún cuatro horas para que aterrice el avión en el que llega su compañera y el aeropuerto no queda lejos. No hay motivo para andar rápido. Así que se masajea como es debido con el *aftershave* y hasta se escruta meticulosamente el rostro para cerciorarse de que no ha quedado ningún pelillo rebelde en la nariz. Ella regresa de un largo viaje y Mikeldi quiere presentarse ante ella en estado deslumbrante. Ha echado mucho de menos su abrazo durante el tiempo de ausencia. Está deseoso de recibirla con su mejor beso. Pensando en ella se está mirando en el espejo del baño cuando le parece ver su corazón cruzado de cicatrices. Las mira creyendo poder saber la historia de cada una de ellas. Desde luego que recuerda perfectamente de quién es cada cual. No son muchas, es cierto, pero sí profundas. Sin embargo, Mikeldi es muy consciente de que en esa guerra sin cuartel de los sentimientos él ha abierto bastantes más cicatrices que las que ahora puede ver rasgando su propio corazón.

El mismo órgano alberga en su seno a la víctima y al victimario, de ahí que no sirvan de nada ni los arrepentimientos ni los perdones. Cuando el corazón se pone en marcha ve lo que quiere ver independientemente de los que vea. Y cuando se rompe, se hace añicos existan o no motivos para ello. Así que Mikeldi acaricia con ternura las cicatrices del corazón y después lleva la mirada a las del pecho y a las de los pies. Luego se coloca de espaldas al espejo, y girando el cuello todo lo que puede intenta verse las marcas de la espalda, aunque no lo consigue. Marcadas en su piel están para siempre las cicatrices de la vida, de la pasión, del amor y de la lucha. Cicatrices que cuentan historias y hasta conservan vértigos; que son el testimonio imborrable de dónde hemos estado pero que bajo ningún concepto pueden determinar hacia dónde vamos.

Mikeldi extiende en la barra la toalla para que se seque y, desnudo, deja el cuarto de baño, se dirige al salón como un sonámbulo y sale a la terraza. Llueve con fuerza y viento, y en apenas unos segundos vuelve a estar completamente mojado. Allá permanece Mikeldi quieto, absorto en la lluvia.

Inmóvil.

Llueve.

Mira el reloj de muñeca, lo único que lleva puesto, y le sorprende el tiempo que ha transcurrido desde que saliera de la ducha. Al darse cuenta de que está desnudo, echa un vistazo nervioso en derredor. No alcanza a ver a nadie mirándole. Mejor así, se lleva muy bien con los vecinos y no es cosa de tener problemas con ellos. Se da la vuelta rápido, entra en el salón, va a la habitación y vuelve a mirar la hora que es. Comprueba que,

efectivamente, ha pasado mucho tiempo a la intemperie. Tiene que darse prisa no sea que, al final, acabe llegando tarde al aeropuerto. Al escurrirle la lluvia por su cuerpo se ha formado un pequeño charco sobre la tarima. Abre un cajón, saca una toalla y vuelve a secarse. Luego quita la humedad del suelo para que no se estropee la madera.

Mientras se viste frente al gran espejo de la puerta del armario no ve ni rastro de las cicatrices que acaban de conducirle a ese extraño estado de abstracción en el que ha permanecido largo tiempo desnudo bajo la lluvia. Piensa que es mejor así. Ojalá que la lluvia que diluyó en su tiempo las lágrimas haya borrado también la huella de las cicatrices. Pero aunque siguieran sobre la piel recordándole por dónde ha andado, en ningún caso serán ellas quienes le marquen el camino.

A Laman, 2015eko uztaila

Mikel Antza
1961
Donostia

Atxilotze data: 2004ko urriaren 3a.

Espetxeratu zutenetik hainbat lan argitaratu ditu: *Ospitalekoak* (2010, Susa); *Bakarmortuko kronikak* (2011, Ataramiñe); *Kandela bat pizteko behar dena* (2012, Ataramiñe); *Sumak kawsay* (2013, G.Arestiren etxea); *Atzerri* (2012, Susa); *Z*[2] (2013, Ataramiñe); *Ametsak ere zain* (2015, Susa).

Albisu Iriarte, Mikel
Réau Sud-Francilien
Centre Pénitentiaire du Sud Francilien
CR 8
Lieu dit du Moulin à Vent
77550 Réau
Frantzia

337 segundo bizi

Oi, zorion !
Oi zahartzaro eder!

Ez ezazula pentsa ile zuri horiek, zimur horiek
luze bizi izan denaren ikur direnik.
Ez da luzaroan bizi izan.
Egonean egon da luzaroan.

Esango al zenuke norbaitek bizitza aberatsa izan duela
kaitik irtetean ezustean harrapatutako galernak
batera eta bestera ibili duelako?
Enbata eta haize aldakorren
ekaitz atergabearen baitan
itsaso zabalean zehar
itzulinguruka ibili delako?
Ez, ez du luzaroan nabigatu,
aldaroka eta zanbuluka ibili besterik ez du egin.

Zertarako itxaron?
Zergatik zalantza?
Ez baduzu denbora atzematen,
badoa ihes.
Eta nahiz eta atzeman,
hala ere,
badoa,
ezinbestean.
Lasterka lehiatu behar da harekin
Alegia, galtzen utzi gabe erabili behar da
eta azkar
Eskain dezakeen oro xukatu,
betirako ez den urlasterra da eta.

Bizitzaren xahutze handiena
geroko gerotan ibiltzea da.
Horrela, eskura ditugun egunei uko eginarazten baitiegu,
orainaldia alferrik galtzen,
etorkizunaren promesarekin
Bizitzaren oztoporik handiena zain egotea da,
biharkoaren esperoan gaurkoa bazter utzita.

Ez dizu inork itzuliko iragandako urterik,
Ez zaitu inork zure baitaratuko,
zure bizitzak hasi bezalaxe egingo du aurrera,
bidean atzera egin gabe,
gelditu gabe.
Ez duzu harrabotsik adituko,
ez dizu ezerk emango bere jarioaren berri,
isilean isurtzen da.

Bizitzeko dugun denbora:
ez da laburra,
guk xahutzen dugu.

SENEKA
[Maixol Iparragirrek Senekaren hitzak oinarri hartuta egindako «Zure bizitzako bost minutu eta 9 segundo» film laburrerako itzulpena]

Argazkiak eta argazkiak

Hausnarketa fotografiko batzuk

– KLIK: Euskal preso politikoen argazkiak kaletik desagerrarazi zituzten. Francoren garaian euskara desagerrarazteko erabilitako metodoari hauts gehiegi kendu behar izan gabe. Kartzelan daudenen argazkiarekin ibili nahi duzu? Bada zu ere ingerada beltz bihurtuko zara zure senide eta lagunen eskuetan.

– KLAK: Batzuetan, gorazarre, bestetan irain... Loteria gaiztoa da, epailearen eta Audientzia Nazionalaren salako presidentearen espainiartasun faxistaren mailaren araberakoa da. Berdin bukatuko duzu Puertoko isolamenduko ziega batean, edota errugabetuta. Baina hori bai, izapide guztiak pasa ostean, berriro ere loteria horretako zenbakiak erosteko gogo handiegirik gabe.

– KLIK: Gero, erregimenaren prentsak ohartaraziko du presoen argazki gutxiago ikusten dela orain.

– KLAK: Baimenduta dauden euskal presoen argazkiak, poliziak lapurtutakoak dira soilik. Frantziatik Espainiara aldi baterako edo betirako eramaterakoan abioitik jaisterakoan poliziaren zerbitzu fotografikoek ateratakoak gehienetan. NAN espainiarrerako emandakoak, bestetan edo epaitegiko kaiolan lapurtutakoak.

– KLIK: Presoen argazkiak, makil baten muturrean senide eta lagunen eskuetan iraingarriak dira, gorazarre egiten dute. Tabernetan ere bai.

– KLAK: Gai oso irristakorra. Gatazkak kaltetuetako batzuez ari gara. Preso politikorik ez duten horiez. Horien sentiberatasun eta duintasunaz. Nola hitz egin horri buruz? (batez ere, esaten denaren arabera kartzela urteak parrastaka banatzen badira?).

– KLIK: Argi dagoena da, gatazkan kaltetutakoen eta beren senide eta hurbilekoen sentiberatasuna aldatu egin dela urteak aurrera egin ahala. Lehen jasaten zena, jasanezin bihurtu zen. Helburua, aurpegi horiek, gehienak denboran izoztutakoak, hogei, hogeita bost, hogeita hamar urte lehenago ateratako argazkietako gazte horiek, jadanik adinean aurrera egindako andre eta gizon gordinak zirela kontuan hartu gabe.

– KLAK: Gero, instituzioetako adituek gaztigatzen dute jendarteak euskal preso politikoak ahaztu egingo dituela denbora aurrera doan heinean (asko arduratuko balie bezala kontuak!).

– KLIK: Eta, hara non, Gipuzkoa, Bizkaia eta Araban gehien saltzen den egunkari espainiarrak bi euskal presoren argazkia argitara ematen duen. Orrialde erdia betez, koloretan. Bi presoak zoriontsu ageri dira, irribarretsu. Bien erdian, semea dute. Semearen aurpegia ezabatzeko dezentzia izan dute (salaketaren beldur).

– KLAK: Eta gatazkaren kaltetuak ez al dira irainduak sentitzen argazki horrekin? Zorion horrekin? Ez al zaie egunkari dekano eta saldu hori tu egiten ari ustez defendatzen dituen hildako, zauritu eta beraiek maite dituztenei? Ez al da probokazioa, kartzela-zulo ilunenean usteltzen egon beharko luketen terroristak alai eta pozik agertzea?

– KLIK: Noski badela. Argazki hori argitaratzeak badu helburu argia: gatazkaren zaurietan gatza bota; zauriak orbaintzen lagundu ordez, ozpindu; labana zaurietan eragin.

– KLAK: Argazkiko protagonisten gogoaren kontra argitara emandako zorion-irudi horren atzealdea saminez beteta dagoela jakiteak ere ez ditu baretuko. Odolaren ordez behazuna ez

dutenek ordea jakin beharko lukete, argazki hori egin ahal izateko, aurpegia ezabatua duen mutilak 8 urtean 350.000 km egin zituela, bere gurasoekin xerratan moztutako Pamplonica txorizo baten moduko 24 ordu egoteko guztira. Eta argazki hori egin zen unea zela kalbario horren ondoren elkartu ziren lehen aldia.

[Vocento taldeko egunkariek 2015eko irailaren 14ean Mikel Albisu, Maixol Iparragirre eta beren semearen argazkiaren aurreko hausnarketak]

Barre tristea

Udako sainete basko-espainiarra

Uda hurrean, Laudiokoa eta Getxokoa elkartu dira toki sekretu batean. Gai seriosa dute tratatu behar. Biak soilduta egonik, neguan garunaren gordailua babesteko zer metodo erabiltzen duten kontseilatu nahi diote elkarri. Izan ere, irudi kontseilariek txapela eramatea dela hoberena esan baitiete. Baina, kolorearekin ados jartzen ez. Gorria, urdina, berdea, beltza... Allirekin gogoratu dira, eta horrek ez ditu asko adoretu. Ileordearena isilpeko inkurtsioetarako uzten dute.

Horrelako egoera barean daude, elkarri eguzkitarako krema bakoitzaren goren puntuan ematen dihardutela -Fernandez Diaz bekaizti Urquijorenaren distiragatik-, hitz aspertuan:

– FERNANDEZ DIAZ: Aizak Urquijo!

– URQUIJO: Mande, vuesencia...

– FERNANDEZ DIAZ: Aizak, Urquijo! Iruditzen zaidak batasuno horiek oraindik ere ez dutela ulertu fase berriarena zertan datzan.

– URQUIJO: Inori errespetua galtzeko asmorik gabe, baina esango nioke baietz. Alegia, baietz, ulertu dutela; ez, baietz ez dutela ulertu.

– FERNANDEZ DIAZ: Bada niri oraindik iruditzen zaidak erresistentzia zantzuak daudela beren artean. Begira Oñatiko Gaztetxean zein izen jarri dioten eurek egiten duten garagardoari: Guardia Zibeer! Ez balitz propaganda egitea delako oraintxe bertan Lege Lehorra aginduko nuke herri horretan!

– URQUIJO: Zer nahi du berorrek egin dezadan Espainia osoari erakusteko terrorista odol goseok gogoz edo gogoaren kontra arrastoan sartu direla?

– FERNANDEZ DIAZ: Ez zakiat, hiri duk zerbait asmatzea...

– URQUIJO: Ea, zer dugun hemen... giza-kateak, herri-bazkariak, txupinazoak, txokolatadak...

– FERNANDEZ DIAZ: Zer esan duk? Txokolatada?

– URQUIJO: Bai, jauna!

– FERNANDEZ DIAZ: Zer du ikustekorik txokolatadak terrorismoarekin, Urquijo! Mesedez, batzuetan iruditzen zaidak arrazoia dutela hirea patologikoa dela esaten dutenek...

– URQUIJO: Bai, bai, jauna! Alegia, ez, ez! Esan nahi dudana, baietz, baduela zerikusirik terrorismoarekin; eta ezetz, beraz, umiltasun osoz nirea ez dela patologikoa... Jauna... ez dakite zer asmatu... presoen aldeko txokolatada, pentsa! Lehen koktelak eta orain txokolatadak! Kontra eraman nahi izan gabe, baina niri iruditzen zait, nire uste apalena da, alderik badagoela garai batekin alderatuz.

– FERNANDEZ DIAZ: Ya veo, ya veo...

– URQUIJO: Baina, berorrek nahi badu hori ere debekatuko dut, e?

– FERNANDEZ DIAZ: Zer diok baina! Egon hadi isilik! Ez egidak barre eginaraz! Aizak, gauzek baditek bere muga ere! Nola debekatuko duk txokolatada bat? Zer argudiorekin?

– URQUIJO: Oi, hori ez da arazo. Betikoak erabiliko ditugu, edo terrorismoari gorazarre egitea edo biktimak iraintzea; bietako bat edo biak batera.

– FERNANDEZ DIAZ: Ez al zaik gehiegitxo iruditzen? Nondik atera behar diagu hori irentsiko duen epailerik?

– URQUIJO: Utz beza hori ere nire kontu!

– FERNANDEZ DIAZ: Gauzek duten mugez ari ninduanean, zera esan nahi nian: eta batasunoak? Ez al zaizkigu oldartuko? Txokolatada bat debekatzea ere... Ez ote da ezpainetaraino dagoen edontzia gainezka egingo duen tanta (txokolatezkoa) izango?

– URQUIJO: Apustu irensten dutela! Hauek zeharo plantxatuta zaudek. Pentsa, lehengoan Pablorekin egon ninduan eta deus... entzun behar izan ditudan irain eta mehatxuekin! Firmes zaudek hauek! Berorri esker! Eta, berorrek uzten badit, gauza bat gehituko dut gainera, txokolatada bat debekatzea ridikulua dela esango dute... eta kito, deus gertatu ez balitz bezala.

Esaera zaharrak esaten ez duen bezala:

BARRE
DAGIGU DAGIENAZ
EZ DAGIGUNA DENEAN
TRISTEA

Marixol Iparragirre Guenetxea
1961
Eskoriatza

Atxilotze data: 2004ko urriaren 3a.

Réau Sud-Francilien
Centre Pénitentiaire du Sud Francilien
CR 8
Lieu dit du Moulin à Vent
77550 Réau
Frantzia

Ce qui m'aide à tenir*

J'ai en moi des chansons qui m'accompagnent pendant la journée et peut être aussi pendant mon sommeil. Une lente et silencieuse mélodie qui essaie de raccommoder mes pensées, mes pas, mes intentions, mes désirs, mes rêves, tous sciemment interrompus depuis dix ans par la prison.

Les chansons chevauchent inconsciemment mes pensées, mêlées aux phrases, aux silences. Souvent une d'entre elles se détache des autres et fracture le silence et la monotonie dans ce lieu en rappelant que suis aussi un être humain.

Ce sont des chansons qui cachent des cris, qui emportent des larmes avec leurs paroles ou qui me bercent, selon le moment.

Au début de mon incarcération, alors qu'on venait de me jeter dans ce non-monde et qu'ils me gardaient à l'isolement une chanson s'est imposée au moment de la douche. C'était peut-être grâce à la chaleur de l'eau, unique réconfort extérieur possible. Sans m'en rendre compte elle est sortie de ma gorge. J'ai dû me dire que ceux qui m'attendaient derrière la porte devait se poser des questions, devaient trouver cela un peu ridicule, une femme nue qui chante face à leurs cagoules, leurs menottes, leurs matraques remplies de haine. Quelle innocence ! Je n'avais pas encore compris ce que c'est la prison, je ne pouvais pas soupçonner la nature du regard de ceux qui me surveillaient.

Petit à petit j'ai monté le ton et prononcé clairement la question de la chanson: MAITIA NON ZIRA ? NIK EZ ZAITUT IKUSTEN,

EZ BERRIRIK JAKITEN. Des larmes mêlées au stress partaient avec l'eau chaude.

Avec le temps d'autres chansons ont remplacé la première. Il y en a une qui tourne en moi depuis très longtemps. Elle a pris corps dans la cuisine de la maison familiale. Nous n'étions que des femmes, la radio émettait des chansons dédicacées. Je l'avais entendue souvent, je la fredonnais même. Mais ce n'est qu'à ce moment, entourée de ma grand-mère, de ma mère et de mes sœurs que j'ai compris ces mots: AMA HIL ZAIGU, AMA, ZERTARAKO DEN BIZITZA JAKITERA IRITSI GABE. Cette chanson me revient souvent, elle reste muette la plus part du temps, elle m'envahit quand je croise mon regard sur le miroir.

La nature me manque tellement ! Quand je pense au vent, au vert des prés, aux odeurs de terre mouillée, à la rivière, au soleil, aux animaux, aux gens que j'aime, quand l'air manque à mes poumons je chante : MAITE DITUT MAITE GURE BAZTERRAK LANBROAK EZKUTATZEN DIZKIDANEAN.

** Michel Séonnet idazlearen atelierrerako egina*

L'Arbre*

C'était le soir, au début du mois de décembre.

Concentrée sur mon papier j'écrivais accompagnée par une mélodie qui s'était effacée derrière mes pensées. Le sifflement perpétuellement assourdissant de l'aération et le silence brutalement artificiel bâtit par les murs, la porte et la fenêtre avaient fini par recréer cette ambiance uniforme qui se répété toutes les nuits. Soudain, quelque chose a fait que je lève la tête. Souvent c'est dû au pressentiment de la ronde ou au cri intérieur que je dois étouffer automatiquement dans mon ventre à chaque coup de grille. J'ai attendu quelques instants mais rien de cela ne s'est produit. J'ai posé mon stylo tout en me tournant vers la fenêtre. Étourdie et encore dans la lancée de mes phrases rien ne semblait changé à l'extérieur. En haut le ciel quadrillé par les filins était noir et dépourvu d'étoiles, à l'horizontale il n'y avait que le mur d'enceinte, éclairé par un néon et haché derrière la myriade de lignes claires formée par la superposition maladive des grilles.

Quelques secondes sont passées, j'allais retourner à ma lettre lorsque j'ai vu pour la première fois le faisceau lumineux du mirador balayer nerveusement l'espace. D'un coup, un vent violant s'est levé et a traversé l'espace jusqu'à moi. Des feuilles mouillées se collaient contre la vitre et des grains de sable ou de terre tambourinaient incessamment contre le verre.

J'ai poussé la chaise et attrapé mon écharpe. J'ai entre-ouvert la fenêtre et eu du mal à retenir la poussée du vent. J'ai hésité mais j'ai fini par la laisser s'ouvrir complètement. Mes papiers

et tout ce qui traînait sur la table s'est envolé brusquement. Sans y tenir compte, ma main en visière et accrochée de l'autre main à un des barreaux, je scrutai derrière le faisceau lumineux qui m'aveuglait. Une tache obscure surgissait entre les grilles et le mur, à hauteur de la «grande» promenade. Elle ondulait tout en grandissant. J'ai pensé aux tentacules des calmars géants qui ramènent avec eux aux fonds des abysses les navires et les marins égarés.

Ce bras qui grandissait sans cesse défiait le ciel et semblait chercher un point où s'accrocher. Une vague de vent chaud est arrivé du sud et j'ai reconnu la chaleur du vent d'automne qui chez nous sonne la fin de l'été. Ce vent qui emporte les feuilles et réveille la folie dans nos têtes. Il dépassait la hauteur des grilles et s'approchait droit sur moi, il semblait avoir trouvé son destin.

** Michel Séonnet idazlearen atelierrerako egina*

Pauvreté*

Je n'aime pas souffrir de toi.
Je n'aime pas te trouver dans le regard
des autres me plonge dans le désarroi.

Ayant souvent laissé tout ce que je possédais gardais
la pauvreté cachée sans image
personne me renvoyait que j'étais en marge
et puis il y avait vous que je gardais possédais.

Je n'ai pas grand...
non
je n'ai pas accès à grand-chose
tout m'est limité, contrôlé, souvent interdit
c'est pas moi, c'est la prison qui rend
c'est la prison qui me rend
pauvre
je vous l'écris
je vous le crie

pauvre de nature
pauvre de lumière
de pluie
de soleil
de la fraîcheur

pauvre de belles personnes
pauvre de regards
d'enfants
d'intelligence
d'honnêteté
de plaisir au travail
de l'amitié, d'humanité.
pauvre des rires bras

questions ébats
des enfants
de les prendre dans mes bras
de jouer à
de répondre à leurs pourquoi?
de nounou
nana
musique
mélodique
symphonique

des cours d'eau
des reflets
du corps nu

pauvre
de la brise
du vent
du relent
d'eau qui se brise
mangerais-je cette année de cerise?

Pauvre
sans espace
pour l'intimité
de rencontres
de confidentialité

entourée de pauvreté d'amour
d'humanité.
Humanité d'amour riche
texturisée.

** Ikasketentzako egina, gai inposatua*
Réau 2015.04.3

Mes nuits…*

La nuit tombe implacablement vers 19 :20 depuis un an et demi pour moi.

J'ai gagné un peu de temps depuis que je suis ici.

Il m'est impossible d'accepter d'être enfermée. Quadruplement enfermée. Enfermée dans la cellule, enfermée dans l'aile, enfermée dans le bâtiment, enfermée dans la prison.

Le soir nous trainons dans le couloir jusqu'à la dernière seconde. Des fois, quand elle est là, nous apercevons la chef qui nous regarde de loin, de derrière la grille. On sent qu'elle n'approuve pas notre bonne humeur, nos blagues, mais on fait semblant de ne pas la voir. On se souhaite une bonne nuit avec le sourire et nous rentrons d'une à une dans nos cages, à mesure que la surveillante ferme les portes machinalement, toujours trop pressée.

Le bruit métallique de la clé et des verrous s'agrandit au fur et à mesure qu'elle s'approche de la mienne. Je tire la porte vers moi avant qu'elle n'arrive et j'essaie de tourner le dos pour qu'elle ne croît pas que je l'autorise à m'enfermer. Elle n'a que trois autres portes à fermer et elle revient, elle tire la porte pour vérifier ce qui ne peut être autrement : Je suis enfermée.

Avant qu'elle ne parte le silence est déjà brutal. Vite. Il faut allumer la radio ou mettre de la musique, trouver une occupation pour ne pas partir dans des pensées trop tristes ou agressives. Prendre de suite le courrier, ou quelque chose qui nous rappelle qu'on

a une vie à l'extérieur, quelqu'un qui nous aime, qui a besoin de nous, qui a pris le temps de nous écrire... Il faut vite s'accrocher à quelque chose pour ne pas chavirer.

Des fois les larmes arrivent toutes seules.

Ce silence.

Elles sont trop bien isolées les portes, et en hiver il fait tellement froid que je n'ouvre pas la fenêtre avant de me coucher. Rien ne nous rappelle que nous sommes des centaines de personnes enfermées dans ce dédale de bâtiments. C'est une ville fantôme, mais dans les couloirs des hommes et des femmes habillées en bleu circulent silencieusement. Des fois, la nuit, ils changent leurs bottes militaires par des chaussures plus commodes et plus silencieuses, ils ne portent plus de clés et on ne les sent que lorsqu'ils referment les grilles brutalement ou lorsqu'ils arrivent à notre porte et lâchent le couvercle de l'œilleton après nous avoir vite autopsié en allumant une lumière blanche.

A chaque coup d'œilleton j'ai une question qui me taraude. Est-ce que vous croyez que celui qui a décidé comment devait être bâtie la porte, commet l'isoler, ou faire en sorte que la serrure soit caché dans le montant, ou qu'elle s'ouvre dans un sens spécifique, ne s'est pas demandé comment devait être l'œilleton ?

Oui, il l'a fait, puisqu'il a bien décidé de mettre une espèce de grille pour protéger l'œil du maton en plus du plexiglas. Alors, je ne peux pas m'empêcher de me demander pourquoi l'œilleton

a été fait en métal de sorte qu'à chaque ronde sa manipulation fasse sursauter la personne enfermée.
Il ne faut pas trop réfléchir. Il vaut mieux avoir des habitudes. Sinon la haine nous gagne et on commence vite à faire le compte de ce qui nous manque, de ce que nous aimerions faire.

Cela fait plus de dix ans que je n'ai pas pu dire aux personnes que j'aime bonne nuit. Que je n'ai pas eu à tourner la tête pour parler à quelqu'un. Que mes nuits ne sont que monologues. Que j'écris au lieu de parler.

Plus de dix ans que mon compagnon est enfermé comme moi à quelques mètres qui nous sont insurmontables. Plus de dix ans que lui écris. Ce que je serais en train de faire si je n'avais pas décidé d'écrire ce texte. Ce texte qui est aussi pour lui.

J'aimerais avoir un fauteuil où me poser, prendre un bain, me promener, voir les étoiles, conduire une voiture... des choses très simples mais impossibles... entendre des grillons, manger une glace, te dire en te regardant dans les yeux que je t 'aime...

Il est 23:38, l'œilleton vient de retomber contre le métal, quelqu'un vient de m'observer... je n'ai pas bougé.

J'étouffe et je perds petit à petit la vie, on me vole mon intimité, mon identité, je suis fouillée et surveillée -même le mirador me voit lorsque je suis au lit-.

Mais mes nuits... elles sont à moi et à ceux que j'aime. La nuit je revis, même si pour cela je dois faire un effort surhumain pour oublier mes blessures.

Mes nuits sont le seul territoire où je me sens moi, où je peux être libre.

** Michel Séonnet idazlearen atelierrerako egina*

Quartier disciplinaire *

Il faut que le corps s'habitue,

que l'esprit se calme.

Trouver une faille dans la haine, dans l'humiliation.

«Montrez-moi vos fesses» a osé demander celle qui un jour voulut savoir si ma famille était arrivée au parloir en bateau au même temps qu'elle me demandait même de lui remettre ma culotte.

Trouver un petit passage, pour que la tempête se calme, pour que mes poumons respirent.

«-Il n'est pas de votre famille. -Vous n'avez rien à savoir».

Cette phrase se répand avec chaque poussée de sang dans mes veines. Je revois le visage pâle et froid de la lieutenant, ce corps qui aimerait se perdre dans cet uniforme comme elle se perd dans son bureau, à longueur de journées, en priant, je suppose, que cette première traversée de l'enfer ne dure pas trop longtemps. En se rêvant ailleurs, dans un poste plus facile.

«-On n'est pas rentrés dans votre cellule» m'a répondu sur le même ton, lorsque je lui ai cité leur paranoïa sécuritaire et énuméré les fouilles nocturnes de ces derniers temps, les assauts aux cellules comme lors des opérations antiterroristes. Excusez-moi, j'allais lui dire, c'est ici que je vis, c'est avec les gens qui m'entourent que je partage mes journées, que je subis l'application machinale du règlement et des procédures.

Que vous étiez bien toilettée ce matin; lors de la visite guidée avec les autorités madame la sous-directrice. Je suis désolée si je vous ai interpellée dans le couloir alors que vous ne leur montriez que le mobilier ou l'immobilier, en tout cas ce qui n'est pas en vie, et que les gens qui y vivent ne semblaient pas vous intéresser. Désolée de ma manière de vous interpeller mais, c'est que je ne vois pas au nom de quoi votre police, par la demande de vos agents, peut fouiller à nu un enfant de 14 mois. Ce week-end -Avez-vous eu un bon week-end Mme la sous-directrice?-, une garde-à-vue d'une mère et de son enfant. Séparées. Est-ce-que vos super-flics ont un remède pour calmer les enfants qui ne comprennent même pas votre langue? L'ont-ils laissée pleurer jusqu'à la fatigue? Jusqu'à l'épuisement? Jusqu'à-ce qu'elle, cette enfant arrivée de si loin pour rencontrer son père, pour retrouver ses parents ensemble, démissionne? Dites-moi comment l'ont-t-ils rassurée!

Cette petite elle fait partie de ma famille madame la lieutenante. Elle est moi, elle est mon fils, elle est tous les enfants du monde.

J'ai perdu le fil, c'est que nous sommes aussi perdues dans cette prison... Le dernier des soucis, le quartier des femmes, puisque plus faciles à gérer. La violence en général, nous avons quelques exceptions assez pathétiques, s'exerce par la parole, par le commérage, par les fausses accusations, les mots anonymes et surtout par l'automutilation. Pas pareil chez les hommes n'est-ce pas? Là-bas ça castagne, la violence sort des corps. Ici elle est sournoise.

Il faut que le corps s'habitue. J'ai froid. J'ai faim. J'ai mal au dos, au cou, à la tête. Je n'ai dormi que par fractions. Des rondes incessantes, pour vous assurer que je ne me suis pas pendue,

pour me rappeler que je pourrais le faire. Une invitation toutes les heures. Cet acharnement à nous pousser jusqu'à la dernière limite (retranchement vous dites), pour voir si on a encore un peu de révolte en nous et... nous punir parce que nous osons tenir, nous révolter, vous dire que nous ne sommes pas une procédure, ni une bête furieuse, ni tout simplement une matière première pour votre salaire.

Elle, je suppose (on pourrait jouer à imaginer qui vient nous regarder par l'œilleton), allume une lumière qui est plus intense que celle que moi je peux allumer, j'arrive à peine à lire. Et ce couvercle de l'œilleton, parfois manipulé avec attention fait deux bruits différents, l'un à l'ouverture, l'autre en retombant. *Crooa crak!* ai-je cru identifier cette nuit, j'ai pensé aux corbeaux. Il ne sert à rien de faire attention si quelques secondes avant vous avez poussé la lourde grille du couloir, fer contre fer, comme si vous entriez dans un saloon.

J'ai une douche! Difficile d'imaginer sans une photo. L'égout est de l'autre côté de la grille juste devant la porte d'entrée. Combien de matons pourraient-t-ils s'attrouper dans cette cage grillagée qui me sépare de la porte? Une dizaine? Ils appellent ça un sas! Des sas qui coupent sans arrêt nos pas dans cette prison si moderne, si froide, si aseptique. Entre la douche et la porte pas de mur ou de protection, que le sas-cage, noirci par quelqu'un qui a mis le feu, avec des croûtes noires sur les gros barreaux et la grille serrée (5x5 cm? Cela fait si longtemps que je n'ai pas bricolé!). C'est là que je dois me laver? J'y vais? J'ai du shampoing, du gel, même s'ils sont un poil abrasif. Pas de peigne. J'ai les cheveux courts. Pas de miroir... cela va être difficile de

« voir » ma moustache pousser. Et puis il faut que je récupère la serviette que j'ai utilisée pour surélever ce qui n'a pas le droit d'être appelé oreiller. J'ai mal aux cervicales... il faut que le corps s'habitue.

Au retour de promenade mes affaires dérangées m'ont montré qu'elles avaient été fouillées. Écrire aussi pour vous? Vous donner à lire mes pensées? C'est le seul territoire auquel vous n'avez pas accès d'habitude. Ni à la plupart de mes écrits, qui sont en basque. Pourquoi le faire en français? Parce que je veux vous montrer dans votre miroir. Tous! Impressionnante cette ambition!

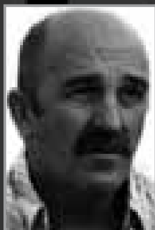
Peut-on écrire lorsqu'on vous bombarde? Vous torture? Ou, lorsque le système d'aération renforcé se met en route et qu'un bruit assourdissant m'assaillit? Quand cet extracteur qui me vole tout l'air de la cellule, qui semble vouloir aspirer l'air de mes poumons, qui dans son avidité, dans sa puissance maximale fait rentrer l'air même par les rainures de la fenêtre pourtant si bien isolée en la faisant siffler si fort que je me retrouve dans une autre dimension? Dans le siège d'un avion, sur le tarmac, quand l'avion tremble et les moteurs rougissent dans cet effort extrême juste avant de décoller. À Blagnac, Montpellier, St Exupèry, Orly, Le Bourget ou, le tout premier, il y a plus de dix ans, aux frais de la République, Biarritz-Parma, jet privé, cagoule sur la tête, mains attachées au dos, jusqu'à Vélizy-Villacoublay, là où sont reçus les otages français. Parée pour être présentée en cadeau à Mme. la Juge. Combien de marches jusqu'à votre bureau, dans ce colimaçon en pierre qui s'élève du sous-sol de votre capitale?

Ailleurs d'un coup, à Corbas il y a trois ans. Le jour où cette petite sauvageonne a mis le feu au mitard et que quelqu'un a mis en route l'extracteur de fumée... de l'aile opposée, celui de la nurserie. Qu'il doit être difficile à mettre l'uniforme d'intervention! Il est long à mettre en marche le protocole n'est-ce pas? Et puisqu'il y a l'extracteur qui marche... Le lendemain, dans la promenade, je regardais cette petite sans pouvoir comprendre. Elle à étè sortie du mitard, après un court aller-retour à l'hôpital. Elle nous parlait tout en toussant et en crachant du noir; elle se grattait les bras, le visage, le ventre. Sur sa peau des longues traces noires, dans les plis le charbon incrusté impossible à enlever. Je ressens encore le soulagement de la voir vivante, mais aussi la haine face à l'incompétence. Quelques semaines plus tard elle s'acharnait encore à demander sa veste Adidas disparue ce soir-là. Elle aimait nous raconter comment elle avait fait pour tenir, pour respirer malgré la fumée. Elle avait trouvé qu'en mettant la tête dans la cuvette et en tirant la chasse d'eau, un appel d'air se produisait, et qu'ainsi elle pouvait respirer, un peu. Elle avait l'air calme et disait qu'elle avait compris, qu'elle ne mettrait plus le feu au mitard. Aura-t-elle trouvé la manière de survivre dehors?

Est-ce que mon esprit s'est calmé? Mon corps se raidit, je ressens d'avantage le manque de lumière, de la chaleur du soleil. Cette solitude, ces bruits au loin, cette vie sans moi. Presque deux ans que je n'avais pas goûté au mitard. Des vielles habitudes se sont installées petit à petit. Se fixer des horaires, planifier la journée, rationner la nourriture, chanter pour que les poumons travaillent, pour que ma voix existe, écrire, lire, courir dans le petit cube, mettre le masque, ne pas les regarder, les oublier, vous retrouver en moi.

** Michel Séonnet idazlearen atelierrerako egina eta zentsuratua*

Burkide baten emaztea eta beraien 14 hilabeteko alaba atxilotzearen aurka egindako borrokaldiaren ondorioz, Reau-ko Zigor Ziegatatik idatzitako testua.

Alfontso Etxegarai Atxirika
1958
Plentzia

1985ean, Quitora (Ekuador) deportatua. 1986an, Sao Tomera (Afrika).

Argitaratuak ditu *Regresar a Sara: testimonio de un deportado vasco* (Txalaparta, 1995) eta *Hitzezko txalupak* -Josu Martinezekin batean- (Elkar, 2011).

CX postal 328
Sao Tome
R.D.S.T.P.
Afrika
etxe@cstome.net

Desde otra orilla

La memoria me lleva hasta Quito, La Carolina... Al frontón donde, con una pelota vasca, jugaba a mano como si fuera un indio, bajo la mirada de los carceleros del SIC, sin darme cuenta de que quedaban cercanos los locales donde se tramaban las torturas, las emboscadas y los miedos, el tanque de agua sucia, los electrodos, las celdas donde intentaban sepultar el alma de los militantes que luchaban por la dignidad de los hombres y mujeres ecuatorianos. La memoria te acerca y me lleva, nos acerca y nos lleva a ti…

Me lleva también, el recuerdo, a la ventana enrejada de una celda del Regimiento Quito, allí, frente a los Andes, buscando huellas de libertad entre las nubes. Aislado y alejado, mientras leía, en manoseados periódicos, que policías españoles ayudaban a Febres Cordero en el asesinato de militantes de "Alfaro Vive ¡Carajo!", en Guayaquil. Los funcionarios del terror no tenían fronteras. Entre el sonido de cerrojos, mis ojos se helaban, llenos de ausencias, aunque encontraran refugio y libertad leyendo Rayuela.

Memoria y recuerdo se juntan, como se juntan las sórdidas historias del penal García Moreno, asustándonos con cuentos de terror que parecían mentiras y eran verdades, cual si fuéramos niños. Aquel penal de donde escapaste con tus compañeros por el túnel del tiempo del minero Marco Troya. Leo en los poemas que escapaste para seguir dejando huellas: pájaro que prefirió seguir volando, para escribir libertad en el cielo. "Se ha dicho que somos terroristas", decías, "aquello que no solamente es falso sino que está cargado de veneno".

Ahí estaban los cuerpos, prisioneros de los funcionarios sicarios, en la obscuridad, guindados, salpicados de destrozos, amoratados…el cuerpo de Juan Carlos Acosta, o el cuerpo de Consuelo Benavides tirado en una zanja. Ahí está la piedad de los funcionarios sicarios y la de sus amos León Febres Cordero y el ministro Luís Robles. Querían robarnos hasta las palabras, ¡carajo! Luego nos llamaban terroristas.

Memoria y recuerdo se juntan y evocan en mis labios doloridos los nombres Elsie, Laura… Los nombres de los compañeros de CEDHU, o de tantos otros que, con su solidaridad y vigilancia, ayudaban con su empeño y caricias a los desamparados que caían en las celadas. Memoria y recuerdo que todos los pueblos tienen, que nunca se apagan, que son fruto de semillas como la que dejaste caer cuando emprendiste el vuelo de libertad a nuestras almas. Serás un cóndor, acaso, o un pajarito de la jungla, porque preferiste las alas.

La memoria te acerca y me lleva, nos acerca y nos lleva a ti... Familiares, amigos, militantes y luchadores vascos te enviamos este mensaje reconocimiento desde la otra orilla de los mares, desde las laderas de otra cordillera verde, porque nos une y nos hace compañeros de camino el combate por una "Democracia auténtica; una justicia social; y una economía nacional" que frene al sistema capitalista que te asesinó con las manos de los sicarios de León Febres Cordero, que te asesinó pero que no te mataron pues eres de los muertos que habitas en los vivos que siguen luchando. La memoria y el recuerdo están contigo. Desde otra orilla, con los pies siguiendo y dejando huellas, mirando cordilleras que nos acercan.

En esta orilla también creemos en la memoria de los pueblos y en las semillas de sus luchadores por una democracia auténtica, por una justicia social, por una economía nacional. Creemos en los que, enfrentándose a yugos y ocupantes, recuperan del olvido la dignidad de los pueblos, dándolo todo y hasta sumiéndose en la tragedia. A veces los escenarios cambian, cambian los discursos, y donde había rosas y claveles toman sitio olvidos y condenas. Cortaron los claveles y las rosa; expulsaron las palabras y todas las imágenes, prohibieron que fueran transmitidas pensando que bastaba, sin darse cuenta de que hay un tiempo en el que lo que no se ve se sumerge en la tierra y va cobrando más fuerza para renacer en otro tiempo

Desde orillas que nos acercan...

"Kintsukuroi" y el gudari roto

No sabes cómo has llegado allí, un sitio obscuro, denso, con falta de aire. Andas en cuclillas, el techo es bajo, te das cabezadas si intentas erguirte. No sabes, parece…No sabes ni si te mueves ni si estás entero o en pedazos como un puzle. No te ves a ti mismo. Recuerdas que has sido interpelado en la calle, en una calle de tu pueblo, por unas personas con "acento de fuera", acento de otros parajes, acentos españoles. No sabes, parece… No sabes dónde estás. Te acuerdas, sí, te acuerdas de nombres, de sitios, de nombres como "La Cumbre", "La Salve". De nombres de sitios donde llevan a la gente para interrogarla. No puedes decir que llevan a la gente para torturar y quebrar su alma, está prohibido decirlo, mucho menos decir que la llevan allí para vengarse. En estos tiempos hay mucha cosa prohibida.

Tratas de pensar, la obscuridad te desconcierta. No ves nada. Sientes la densidad de la obscuridad, las respiraciones de otra gente: "No tengas miedo, aquí te lo vas a pasar bien. Yo soy González", te dice una voz con acento de otros parajes. Quieres saber de qué sitio de la obscuridad sale esa voz, te mueves con miedo, a tientas, a cuatro patas, o piensas que te mueves. No ves nada, como si te hubieran arrancado los ojos. No ves nada. Como los ciegos, tú también has desarrollado nuevas capacidades y a tus oídos llegan varias respiraciones, diferentes, las cuentas, aterrorizado de estar en sus manos, como si te tuvieran en uno de sus sitios... "Será que he caído, que me han pillado". Tratas de levantarte para salir a correr y romperlo todo; quieres gritar, pero tu voz no sale de dentro de ti, rebota en tus adentros, ni tus piernas se echan a andar. Estas como sujeto al suelo, clavado, enterrado en una tierra arcillosa que te dice algo. Tus manos, sudorosas, encuentran un objeto en ese suelo que

parece que te cubre, en esa tierra arcillosa cuyo aroma te recuerda la niñez: "Qué es esto", dices, temblando y evitando avanzar a gatas otro milímetro más, si es que de verdad avanzas. A tu alrededor todo puede ser un precipicio, sientes el vértigo, sientes un miedo frío. "Es un tricornio... Jajaja. Yo soy Galindo", dice otro acento de otros parajes.

Los ojos o el alma se te humedecen, seguramente de pena, aunque acaso no tienes ni ojos ni alma y el dolor es en su vacío. No te puedes ver a ti mismo, claro, te imaginas y crees que te has encogido o empequeñecido. La rodilla de tu pierna derecha tropieza con otro objeto. Te asustas y sientes que tu cuerpo existe porque repentinamente se tensa, como si se fuera a romper, como si fuera electrocutado. Por tu tacto crees que es un tejido, duro, espeso: "Es una camisa de fuerza, como esas de los hospitales psiquiátricos. Yo soy Vera", dice una nueva voz que irrumpe en la obscuridad.

No recuerdas si estabas yendo a casa de unos amigos; si había una cena y tu compañera te había dicho que anduvieses con cuidado, que rondaba gente rara por el barrio, gente de otros parajes, como las de aquellas voces. Una cena particular en casa de amigos, prohibida por apología del terrorismo. Por mucho que pienses no encuentras la respuesta. Hay momentos en los que piensas que eres la silueta de un rostro, apenas eso, y que estás en una fotografía colgada de una pared, junto a decenas de otras fotografías sin rostro. Otras veces, en la obscuridad se ilumina un muro de una vieja calle, como recién pintado de blanco, y lees un nombre que no sabes si es el tuyo, un nombre que te dice algo sobre el pasado, tu pasado o el de otros: "Txiki". Una ráfaga de tiros comienza, no, son un tiro tras otro, rápidos pero cadentes, y alguien canta "Eusko gudariak gara" mientras su cuerpo se agujerea de balas...

Te parece que llevas allí mucho tiempo, una eternidad, si es que existe. Como en un escenario de teatro, la luz de un foco ilumina a una persona envuelta en una camisa de fuerza: "Recordad, soy Vera", dice a un supuesto auditorio, y comienza a desfilar o bailar bajo el foco, con su camisa y una sonrisa crispada por el odio. Poco tiempo después Vera desaparece, y con él la luz del foco. Tú inmovilizado y envuelto en algo extraño, acaso la camisa de fuerza de Vera, ruedas por una ladera, ruedas y ruedas hasta que te paras boca abajo, sobre un riachuelo. Tratas de levantar la cabeza, sin saber si la tienes o no, y algo te empuja hacia abajo, para que bebas, y ahí sientes que tienes cabeza, aunque ahora no sabes si te faltan los hombros o el resto del cuerpo. Tus pulmones se van llenando de un líquido frío, acaso agua, y lloras de miedo; o no lloras, no puedes llorar porque lo tienes prohibido: Los gudaris no lloran hacia fuera frente a sus enemigos. El aroma de la tierra arcillosa te devuelve algo de vida, te conforta; nuevamente el recuerdo del niño de barrio, la ría, los tiragomas… El aroma de esa tierra que te dice algo, un amor, no sabes, un pasado, un futuro, mientras sigues boca abajo y bebiendo aquel líquido frío que se te encharca en los pulmones. Toses y toses, sin parar.

No sabes si es de día o de noche, se paró el tiempo cuando te llevaron bajo una luna azul. No sabes si pasaron muchos años o si ya es la eternidad. No sientes más sus respiraciones: "Se habrán ido", te preguntas, como otras veces, aunque eres consciente de que volverán en otro momento, en otro tiempo, cuando menos lo esperes. Siempre que se van, la tierra y la obscuridad tiemblan, casi se rompen, como si una manada de caballos trotara encima, tan fuerte que hasta la eternidad podría resquebrajarse para volver al presente. Escuchas sus temblores,

los de la tierra y los de tu cuerpo que no existe. Comienza la sacudida del trote, ya lo sabías, y sientes moverse tu cuerpo, primero una parte, luego otra, hasta vuelves a sentir los ojos que no tenías. "Ya están aquí los caballos, libres", imaginas, y pides que troten mucho, que galopen, que salten y se revuelvan.

Las respiraciones vuelven cuando el trote de caballos cesa, las sientes otra vez, y también los acentos de otros parajes: "Todavía estas así, no te das cuenta de que eres un asesino que no tendrás paz", te dice alguien. "Pero quién eres tú", preguntas a la nueva voz. "Yo soy Billy el Niño", te responde riéndose a carcajadas, como se reían los guardia civiles voluntarios que fusilaban a los tuyos, como también se reían los torturadores de "la Cumbre: "La ceremonia de la venganza y la sangre", estaba escrito en un panfleto o en la hoja de un papel de periódico que habías leído. Ese nombre no es de ahora, es de otro tiempo, el tiempo de Franco: "Será que yo también soy del tiempo en el que nos fusilaban…" Estabas confuso, desorientado.

La luz vuelve a iluminar el escenario: gente que va y viene, con prisas, y aquél que está allí parece un camarada, su cara te dice algo, puede ser alguien que murió en una emboscada. La luz le sigue, él camina lentamente, como esperando algo o alguien. De repente se aproxima a dos personas uniformadas y les dispara, por la espalda, para no darles la posibilidad de responderle o escapar. "Asesino, asesino...", escuchas que le dicen algunos. "Será verdad, será verdad que un gudari puede ser asesino y matar a alguien solo porque tiene ideas diferentes, será...". Cruza la calle y se pierde por una esquina, como uno más.

¿Será o no un asesino? Quieres saberlo, pero no hay respuesta final o si existe está en la conciencia de cada uno. En tú tiempo muchas personas dicen que ese camarada es un asesino. Pero

él no mataba para sembrar terror, nada de eso, ni por placer ni por locura, lo hacía pensando en la lucha, en su pueblo y en los pueblos del mundo; él luchaba y mataba como gudari porque había nacido en una tierra donde no se puede ser de ni estar de un pueblo al que se le quiere enterrar en el olvido. Txabi, que así era el nombre del gudari, hubiera preferido que se fueran, que se fueran a defender su país y no a implantarse en el tuyo, o que ese día no apareciesen en aquel sitio. Txabi era consciente de que disparaba contra personas, personas con familia y amigos, personas con proyectos de vida; sabía también que le podían matar y que perdería también su familia y amigos, su propio proyecto de vida. Había elegido ser gudari porque no podía ser y estar de un pueblo que no le dejan existir, no encajaba en un pueblo sometido y solo tenía sentido cambiarlo. Es verdad que mataba personas y que pagaba por ello con su vida quebrada, con su alma rota, pero no había instinto de venganza ni de odio por el pasado. Tantos años pagando, tantos años: Gernika, Durango, cientos de años de cárcel y exilio, deportaciones de niños… Mataron a casi toda su familia, a miles y miles de vascos para pagar, y siguieron matando. A su madre no la mataron porque era una niña, la dejaron huérfana y moribunda, y esas cosas no se podían escribir en ningún sitio porque las enterraban para que no se supiera y así creciera el miedo, creciera y creciera. No había reconocimiento de autoridades ni de instituciones, decenas de años, cientos de años para que creciera el miedo, creciera y creciera.

Ahora, en tu tiempo, siguen pidiendo que los gudaris paguen, que paguen y que paguen para devolverles la dignidad a sus víctimas, una dignidad que se vuelve insaciable. Quieren que los gudaris pidan perdón, para seguir pagando, pero a quién pedirlo si sus soldados muertos ya no están ¿Pedir perdón a los Judas o a los Pilatos que aquí se quedaron? ¿Pedir perdón a su pueblo

o al tuyo? Es difícil contentar a un ejército que nunca está dispuesto a hacerlo, ni después de que decidas entregarle las armas. Ellos se asientan confortablemente en la Teoría del Poder, la de las victimas de primera y segunda clase, la del terrorismo y de la negación del conflicto; la teoría de la Condena de Todas las Víctimas, mientras no sean lo mismo y no se les trate igual: "El problema es el conflicto, no los ejércitos de un lado u otro, ni sus familias. Todos tenemos miles de familias golpeadas por el conflicto. El conflicto nos une y nos desune, decenas y decenas de años", piensas y les cuentas a esas voces de otros parajes, pero ya no sientes sus respiraciones, te han dejado pensando y hablando solo.

Vuelve a temblar la tierra y tú con ella, como si hubiera un terremoto. Piensas en el trote de los caballos, en su libertad; algo se resquebraja y los rayos de luz te sorprenden:" Será la luz del día", lo dices pensando que algo nuevo nace. Y escuchas otras voces, voces que te dicen algo: "¡Ibai! ¡Ibai! ¡Eman baloia!..." Una parte de ti siente el aire fresco, parece que es de invierno. La mano de un chaval, vestido con la camiseta del Athletic, te recoge de la tierra, encharcada: " ¡Aduriz ikusi, ikusi hemen… Zerbait topatu dut!", dice...

La tierra arcillosa ya no te cubre del todo: "Iepa, una vasija de barro", dice otro chaval, "Vamos a llevarla a casa para pegar los pedazos"...

Allí vas tú, vasija de barro quebrada y desenterrada del olvido, con tus imperfecciones y fragilidades, envuelta en una camiseta del Athletic para ser recompuesta por unos chavales que te desenterraron. Allí vas tú: roto.

En la tradición japonesa del "Kintsukuroi" los defectos y las grietas de las vasijas rotas se acentúan como prueba de la imperfección y la fragilidad pero también de la capacidad de recuperarse y hacerse más fuerte, como si de la vida se tratase.

São Tomé, 27 de setiembre de cualquier año

Ekaitz Sirvent Auzmendi
1979
Zarautz

Atxilotze data: 2009ko apirilaren 10a.

Centre Pénitentiaire Tarascon
Quart. Radoubs
Chemin Départemental 122
B.P. 82
13155 Tarascon Cédex

Eroglifikoa

Bigarren Mundu Gerran
eta egunak ez dira behar bezain beteak
irratiz propaganda faxista hedatu ostean
eta gauak ez dira behar bezain beteak
idatzi zuen Poundek, Adornoren aurka

aliatuek atxilotu eta burutik ezgaitzat hartuta
Washingtongo erietxe psikiatrikoan itxi zuten

ez egunak ez gauak ez dira eneak
esan nuen doi, euskaraz
baina hobe ero bat lau txoro baino
hilabeterik ankerrenean apirilean

Struczyck doktoreak ospitaleratzea agindu zuen.
Eroglifikoz mintzo nintzela zioen.

zaindariek indarrez pijama urdin bat jantzi,
oinetan girgiluak eta eskuetan burdinak ipini
eta Avignongo Montfaveten ingresatu ninduten

ez nago ganbaratik
orduko gazte eroen ondorengoa naiz soilik

gela zuri batean sartu ninduten, ohera estekatu
eta xiringaz ziztatu zidaten, ipurdian
ez zen absenta antsiolitiko eta antipsikotikoak baizik
han geratu nintzen lotuta durduzatuta bakarrik
barrezka joan zirenean

gas hilgarriz akabatuko nindutela uste nuen
Xabierren pentsura txiza egin nuen gainean
nire urtebetetzetik neraman gose greban
presoen askatasuna exijitzeko saioan
Euskal Herriaren aitortza instituzionalaren alde
euskararen ofizialtasunaren alde

Gernika! hasi nintzen oihuka, etorri ziren
pijama bustia aldatu eta ohea lehortu zidaten
lotu ninduten atzera sei egun eman nituen horrela

Tarasconeko kartzelan naukate orain
itzuleran ez nituen burkideak ezagutu
ez naiz ia ezertaz oroitzen
baina galdera berberek jaten dizkidate erraiak:
zer egin, Lenin, egun eta gau mortu hauekin?
zer egin, Lenin, itxaronaldi eramangaitzekin?

ahal dutenek ez dute nahi
eta nahi dugunok ezin dugu oraingoz aterik ireki

Libre

Libre bizi.
Egunaren argi arrosan
ortzadarrari begira zilar euritan
lokatz artean kideak eta ni

Libre bizi.
Gaueko kriseiluan
ezerezaren erdian iluntasun irekian
itzalen artean beltza eta ni

Libre bizi.
Zuengan bermaturik
eta galdurik
mendetako gaitzondo amaigabea

Telesfororen manifestua

berpiztu zaitez Sabino Lazaro bazina!
ikus dezazun Aberria ikus dezazun argia

gorria herri honi gudariek eskaini diote
Orreagan frontean lubakietan Intxortan
eta gerora sasian eta oraindik kartzelan
eta oraindik herritarren taupa guztietan

berpiztu zaitez Sabino Lazaro bazina!
ikus dezazun Lege ikus dezazun jendea

berdea herri honi Ama-lurrak eman dio
mendietan haranetan basoetan begietan
eta orain arau zaharrak jada dira berri
eta gure zuhaitzek iraungo dute beti

berpiztu zaitez Sabino Lazaro bazina!
ikus dezazun Alderdia ikus dezazun egia

zuria zure itsumutilek zikindu dute
gezurrek promesek jukutriak diruak
eta oraino askatasunaren aldeko guduan
hitz lehorrak hitz antzuak hitz galduak

berpiztu zaitez Sabino Lazaro bazina!
sasi guztien gainetik Maltzagara goaz

Ateak eta kateak

ateak irekitzen saiatzen gara
eta kateak ipintzen dizkigute

kateak askatzen saiatzen gara
eta ateak ixten dizkigute

ateak zabaltzen saiatzen gara
berriro
eta kateak estutzen dizkigute

kateez libratzen saiatzen gara
behin berriz
eta ateak zarratzen dizkigute

ateak irekitzen saiatzen gara
bai eta kateak askatzen ere
baina kalteak eragiten dizkigute

kalteak gainditzen saiatzen gara
bai eta kateez libratzen ere
baina ateek itxita jarraitzen dute

ateak zabaltzen saiatzen gara
kateak askatzen
kalteak gainditzen...

eta oinez ibiltzen ikasten dugu
ezaren gudaz baietza sortuz
askatasuneranzko bide luzean

Askatasun eskaera

etsaiei barkatu egin behar omen zaie
euren gorbatekin urkatu ondoren

nire jarrera guztiz baketsua da
ez daukat heriotza-oldarrik
ezta karga tragikorik ere

egunean hiru sagar jaten ditut
eta zazpi zigarro erretzen soilik
nire bizitzari kutsu dramatikoa emateko

nire nahiak honako hauek dira:
Schiller edo Sarrionandia bezala
kartzelatik ihes egin nahi nuke

Sturm und Drang mugimendua berpiztu
edo Benitoren nire *Bulkada* idatzi

etsaiei barkatu egin behar omen zaie
euren gorbatekin urkatu ondoren

baina ez daukat hiztegi poetiko ele-ederrik
ez baikortasun nahikorik ez idealismo moralik
gutxiago formaren zentzu klasikorik

ez dut gauza handirik eskatzen:
Thoreau bezala nire Walden nahi dut
Pagoetan etxola xume bat lastozkoa
lastaira lurrean eta jatekoa urri
katu gris begi berde baten konpainia
zahar usaineko liburu orri horizta kolorekoak

leihoaren aurrean oroiloreak
eta atarian haritz eder batzuk

etsaiei barkatu egin behar omen zaie
euren gorbatekin urkatu ondoren

nire bideak poetikoak izango dira osoki
eta nire eskaerak demokratikoak beti
egia psikologikoa Heinerena batek daki

halatan prokuradore txit agurgarria
zerbait zoriontsu egin nahi banauzu
utzidazu gure etsaietatik hiruzpasei
haritz horietatik zintzilik ikusten
bihotza erdibiturik
egin diguten kalte guztia barkatuko diet

etsaiei barkatu egin behar baitzaie...

Gerra bitartean

Paris hiriko tren geltoki batean atxilotu ninduten
apirilaren 10ean, Stormonteko Akordio egunean
gure Aberri Egun bezperetan, 29 urterekin

presidenteak *jolie cadeau de pâques* esanez
zoriondu omen zituen poliziak, telefonoz

jendarmeek konfiskatutako gauzen artean:
Asus ordenagailu eramangarria
9 usb 3 disko gogor
Moleskine kaiera eta agenda bat
CNI frantsesak 2 DNI espainiarrak 21
Smith & Wesson errebolberra (.38 berezia)
iPod entzungailua, arropak eta hiru liburu:
Krimena eta zigorra
Ongi etorri benetako desertura
Etika. Gaizkiaren kontzientziari buruzko saioa

Arma ateratzen saiatu nintzela esan zuten
espainiar hedabideek. Ez nuen egin ordea
Parisko geltokiak ez dira *far westeko saloonak*
ez naiz odol berokoa ez naiz norbait bortitza

Argien Hirira inspirazio bila nindoan
hitzordu batera. Behar nuena eguzkia zen
etsenplu ona eta maitasun pixka bat
mundua aldatzeko ezinbestekoa baita
psikologikoki beste bide bat hartzea

Krimena eta zigorra ez baina
Ateak eta kateak ari nintzen idazten
laster ateak kateak kalteak izango zen

urtetarako kartzela eman ziguten, ez du munta
handirik. Mendeak daramatzagu borrokan
han ziren senideak lagunak etsaiak
krudelkeriaren teatro horren erdian
Antonin Artaudek berak ere ez bailuke
epaiketa haren ankerkeria gaindituko lukeen
antzezlanik idatziko bide batez esanda

42 rue de la Santén kartzelatu ninduten
Apollinaire eta Genet eta Ben Bella bezala
Montparnasse dorrea eta gaztainondoak ikusten nituen
ziegatik. Parisek nire iragana, nire lehen irrikak
nire lehen atsekabeak oroitaraziko dizkit beti

orain hau dena dakitenak egongo dira:
begiratuko nautenak begiratuko diedanak
eta gero eta gehiago izan orduan eta hobe

Ibon Muñoa Arizmendiarrieta
1958
Eibar

Atxilotze data: 2000ko urriaren 17a.

Liburu bi argitaratuak ditu:
Ametsen txokoan bizi naiz (Ataramiñe, 2011);
Ainarak herrira itzuliko dira (Ataramiñe, 2014).

Centro Penitenciario Córdoba
14014 Córdoba

Elkartasuna den Arrateri

Artega egoten naiz zuekin batu arte,
maiz diot, "halako nekerik merezi ote?,
bidaian gerta liteke hamaika ezuste,
ordu txikietan makina bat buruhauste,
Guardia Zibilek kontrolak jartzen dituzte,
kilometroek hola itzelak dirudite.
Zeharkatu eta gero horrenbeste ate
laño zaude neure zain, mintzalekuan tente,
adei esan dizut, "ia dugu ordubete",
zirraraen lurrunak du esparrua bete,
toki hauek oroimenik izango balute
kontu zoragarriak esango lituzkete,
amaieran tristatu zarelako hainbeste
zure begiek erabat inarrosi naute
aizu, desioek biziro iraungo dute,
nahi dugun goiztiria gertu dago Arrate.

2014ko abuztuaren 17an

Isolamenduan gaudenok ikusi nahi duguna

1
Puertotik Kordobara
doa gogaketa,
"mortu bietan dago
sakabanaketa",
hau, dirudien arren
ez da hurbilketa,
bertan delako zeken
dena murrizketa,
sarreran pairatu dut
ohiko araketa,
zerek gu gogaitzeko
daukaten kasketa.

2
Rajoy darraielako
irmo mendekuan,
Kordoban sartu naute
isolamenduan,
zorionez ez nago
soilik moduluan,
kideak nonahi daude
leotzen munduan,
egoten garen arren
zoko lar estuan,
alaitzen zaigu soa
batzeko orduan.

3
Beharrez nago ziegan
hormari begira,
halaber altzairuzko
arantza larrira,
nahiz kurloiak hor dauden
aske bizi dira,
hesitik gurtzen dute
goizeko dirdira,
eguzkiak eraman
nazala herrira,
Arratera joateko
pagoen zelaira.

4
Urruti gaudela da
egia bakarra,
sarritan dagi minez
arimak negarra,
kraska jausiko baita
hormatzar zabarra,
gure bizinahia ez
delako meharra,
ederretsiko dugu
noizbait artizarra,
katerik gabe libre
lurralde zaharra.

2014ko abuztuaren 24an

Leihotik goizero dakusadana

1
Burdinsarea ezarrita daukan leihotik dakusazu hurbil horma,
berari begira ikusmena gera dakizuke lausotuta,
tamalez, hesi grisa bost metrotara jaso zutenez hotz dagi ziegan,
ekia nekez sar daiteke zerak daukalako zokoratuta,
txapel biribil zatarra altzairuzko arantzarekin egin diote
Ceuta eta Melillan lez zauri zaitezen trabatuta.

2
Segur aski arkitekto batek diseinatu zuen isolamendua,
jakin beza gera zaitezkeela psikologikoki gaixotuta,
gizatasuna desagertuta dago lartxo ziztrina den esparrutik
diziplinarekin eskubideak dauzkazulako murriztuta,
txolarreek behintzat alaitasuna dakarkizute txorrotxioekin,
une zoragarrian sorlekua dakusat horman islatuta.

2014ko abuztuaren 24an

Euskal preso politikoen abokatuak

1
Abokatuekin gara
esperantzan bizitzen,
lerden ari direlako
amnistia goritzen,
kartzelen zoruan dira
arduratsu higitzen,
zigor latzak dizkigute
bisitetan eztitzen.

2
Auzitegian dabiltza
usu abokatuak,
gu babesteko unean
direlako prestuak,
aspaldi dauzkate kontra
beltz diren Estatuak,
mugatu nahi lituzkete
lotuz bilur estuak.

3
Amets berberak ditugu
gauero edukitzen,
horregatik dizkiegu
bihotzak irekitzen,
konponketa dihardugu
batera eraikitzen,
Euskal Herriko arimak
urratsekin hunkitzen.

4
Ankerrek nahiago dute
gatazka elikatu,
abokatuen kaltetan
mendekua hedatu,
batzuk atzitu dituzte
beteak mehatxatu,
nahi liekete kartzelan
adorea xehatu.

5
Jakinduria digute
betidanik opatu,
horri esker bikain gara
kartzelan defendatu,
buru-eskaintza nahi dugu
atseginez aipatu
dagiten lan erraldoia
pozarren txalokatu.

6
Bakean laga ditzala
juje guda zaleak,
lagun finak direlako
onuraren aleak,
zapalkuntza du agintzen
erroi miserableak,
arren, ebats diezaiola
boterea eleak.

7
Abokatuekin gara
goizean elkartuko,
irri politek gaituzte
gozoro agurtuko,
mintzalekuan diegu
arreta eskertuko,
musu alaien urtean
ditugu ondratuko.

8
Zuek bai gizaki duinak!
beti prest laguntzeko,
sufritzen ari denari
fereka eskaintzeko,
hona etortzen zarete
egoera ontzeko,
askamenaren xedea
gurekin ehuntzeko.

2014ko irailaren 7an

Isolamenduko horma

1
Horma zatar pila daude,
hau da kartzelakoa,
kolorea du grisaxka,
porlan petralekoa,
aurrean dago isilik
delako halakoa,
ihes egin ez dezagun
jaso zuten trinkoa.

2
Zemaika dago hormaren
gainean altzairua,
bera soilik da jendarte
sorraren aierua,
arantzek dute beltzuri
bihurtu ingurua,
dirudi ari direla
sastakatzen zerua.

3
Isolamenduan denez
jabea hoztasuna,
hazten zaizkigu estresa
eta samintasuna,
horma sendoen ostean
ei dabil ontasuna,
hemen nekez edukiko
dugun gizatasuna.

4
Ziegan gaude ia-ia
hormarekin berbetan,
hola daude kide batzuk
etsi gabe urtetan,
gogoak ontzen ditugu
jardun atseginetan,
batik bat zuekin batzen
garenean letretan.

5
Idazten ari natzaio
gobernu kaskarrari,
gatazka sutzeko asmoz
zuloan gauzkanari,
zapla esango nioke
barne ministroari,
jar diezaiola horma bat
salako leihoari.

6
Horma eta zigor latza
daudenez uztartuta,
batzuetan jaikitzen naiz
zeharo nekatuta,
bolalumaz burua dut
sentitzen babestuta,
irudimena tarteka
landuta lasaituta.

7
Nahiz argia kentzen didan
ezin dut gorrotatu,
kaltetzen nauela nuen
tamalez baieztatu,
zokoan beharrez hartu
nuenetik ostatu,
konturatu nintzen hobe
dela xarma sustatu.

8
Ilargia dago horma
eta bion artean,
dirdira garbi eskainiz
igaro bitartean,
ilunki nagoen arren
itxita erbestean,
esperantzak sustraitu dit
poza begitartean.

2014ko irailaren 21ean

1974. urteko abenduaren 4an gertatu zen

1
Gaztaroan parte-hartu nuen lehen protestan
kasernan amaitu nuen izututa,
guardia zibil batek "pipa" jarri zidan tripan
ez higitzeko zakar oihukatuta,
Francoren diktaduran ikasleen eskaerak
politikoak lez zeuden ukatuta,
jasotako tratua txarra ez zen izan arren
bihotza sentitu nuen uzkurtuta.

2
Aitxari esan ziotenean gertatu zena
kasernara igo zen arduratuta,
orduan jakin izan nuen familiartea
zeukatela ezlekuan fitxatuta,
egun horretan kontzientzia ernatu zitzaidan
zapalkuntzaren kiratsa sufrituta,
hamasei urte nituen, aitxak berriz zituen,
iaz nituenak Puerton giltzatuta.

2014ko urriaren 26an

Geure askatasuna

I

Autobusetik ustezko askatasuna
infinitua iruditzen zaizu,
tamalez hur dagoen arren urrun dago
guardia zibilekin zaudenean,
itxita zauzkate metalezko xafletan
espetxez aldatzen zaituztenean,
bidaian ikusmirak zaitu liluratzen
ortzemuga miraz duzu behatzen.
Mendiak, ibaiak, haranak... dakuskizu,
hiriak eta herrixka xumeak,
zeure txokokoak datozkizu gogora,
malenkonian zara barneratzen,
aspaldian ez dituzulako gozatu
eurekin irrikaz dagizu amets,
desiren eremu zabalean zabiltza,
geroa leihatilatik asmatzen.

2
Helmugara iritsi zara, espetxera,
ez da zaharra baina bai krudela,
isolamenduan zaude leihotik beha,
hormatzar gris bat daukazu aurrean,
zeru zerrenda bat dakusazu gorago
izpiak ziegan nekez sartzen dira,
euren artean dauden altzairuzko hortzek
arima minki zulatzen dizute.
Herrimina ernatzen zaizu bihotzean
argia poliki hasten denean,
txolarreen kantuek lasaitzen zaituzte,
papurrekin eskertzen dizkiezu,
zure bizitza metro batzuk direlako
diziplina zorrotzaren mendean,
arnasa sakon hartuta maizko diozu,
Euskal Herria da askatasuna”.

2014ko azaroaren 9an

Diziplina ankerraren esparruan

1

Presozain eskasak diziplina hauspotzen duenean
esparru beltzuria bidegabe du itotzen,
gorrotoa hormen barruan astintzen hasten denean
gatibuari dio itxaropena lausotzen,
lar sufritzen ari denari etsipena hazten zaio,
arau gaitzekin atsekabea areagotzen,
ohartzen delako kasernakoak diren terrentekin
bizitza ari zaiola ezlekuan gaiztotzen.

2

Isolamenduan aginduak emateko unean,
katua txoriarekin antzo dira harrotzen,
gatibuak sakonki du menpekotasuna nozitzen,
burmuinean eragin petrala doa errotzen,
ohatzean egoera baikortasunez aztertuta,
ideia on bat ari zaio gogoan umotzen,
"begitartean irribarrea zaidanean loratzen,
agintariari diot boterea ehotzen".

2014ko azaroaren 23an

Sakabanaketa hausteko etorri hintzen

"Espetxean nengoenean bisitatzera etorri hintzen",
esan ei zuen garbi Josuk parabola batean Judean,
praktika babesgarria milaka lagunek obratzen dute,
sakabanaketaren malkarretan duinki dabiltza urtetan,
zirriekin ez da emetatu itxaropena gogoetan,
isolamenduak ez ditu euskaldunen begiak ilundu,
nahiz larrutik pagatzen dihardugu zigor madarikatua,
udaberrian ihintzak onduko du maite dugun txokoa.

2014ko abenduaren 7an

Askapenari (loreak ez ditzaten moztu)

I

Kapitalismo basaren izenean,
berekoikeriak zorrotz manatuta,
familia apaleko soldadua
antzeko jendeen kontra oldartzen da,
ez dutelako nahi garia banatu
loreak ari dira krudelki mozten.
Boterеak prestatzen du menpekoa
injustiziak iraun dezan Munduan,
plusbalioa bortxaz defendatzeko,
herri ahulei lurrak lapurtzeko,
langileen aldarriak isiltzeko,
zorigabea ustel dadin kartzelan.
Txorimaloa erabat dirutzen da
gezurrekin isiotutako gudekin,
behartsuak dihardu nonahi erailtzen,
behartsu ezjakinaren tiroekin.

2
“Aberatsaren haurrak aginduko du,
pobrearenak agindua beteko”,
doktrina miserablea lurperatzeko
elkartasuna gura dugu indartu.
Gabeziaren zoldura sendatzeko
zain dezagun haur lañoaren hezkuntza,
ez dadin sekula polizia izan,
ezta militar edo presozain ere.
Inork ez ditzala inon bonbak egin
urrutiko lurraldeak suntsitzeko,
izan dadila trintxera hutsala
eskubide mardulen lorategia,
kartzela bihozgabe ospitala,
kaserna gaitza jakintzaren eskola.
Berdintasuna hedatuko bagenu
loretxoek barre egingo lukete.

2014ko abenduaren 7an

Horma bako etorkizuna desiratuz

1
“Isolamendu” hitza entzunda
minki diot “infernua!”,
zerua nekez dakusadanez,
“Luziferren erreinua!”,
airean dabil hormen barruan
mendekuaren kerua,
justiziak ez du ezagutzen
sugegorrien zorua.

2
Hormatzarrak du ohartu barik
askatasuna zanpatzen,
itxaropena zoko grisean
mila zatitan zartatzen,
presoak gaude bere mendean
jabea dugu salatzen,
nahita delako txarto portatzen
estatua deitoratzen.

3
Kartzelan gaude halabeharrez
handikien mesedetan,
enpresak arras gizendu dira
gure kontura urtetan,
hormak ekoizten dituztelako
zitalki harrobietan,
zigorra dugu lazki pairatzen
gabeziaren ziegetan.

4
“Aurreko horma eraikitzeko
mendi bat dute zauritu”,
goizean ziplo zait bururatu,
berehala naiz larritu,
kartzelak dira toki krudelak
presoak sufritzen ditu,
aspaldi zaigu bizitza histu,
porlan petralaz urritu.

5
Kartzelak jaso ahala dute
natura bortxaz astintzen,
Ama-Lur ari dira birrintzen,
txanponen truke iraintzen,
horma honekin ikusmena da
argi barik bizkor mintzen,
bost metrotara dagoelako
sasoia zaizu erkintzen.

6
Gaur esan diot “ea zaituen
gizatasunak eraisten,
edo zugana gutxienez den
demokrazia iristen”,
“haserre gaude diguzulako
eguzkia lar murrizten,
ilusioa maizko zimeltzen,
gaituzulako bereizten”.

7
Hormen artean nabil korrika
etsipena uxatzeko,
ezlekuetan indartsua den
estresa deuseztatzeko,
etxartera naiz gogoz irteten
kideekin mintzatzeko,
"bihar herrira goaz" esanez,
gogoak kilikatzeko.

8
Kartzela gaitza danba nahi nuke
laga etorkizunean,
bitartean dut erabiliko
denbora modu onean,
sentimendua jorratzen nabil
etengabe garunean,
zuei bertso bat eskaintzeko
horma bako egunean.

2014ko abenduaren 14an

Murruaren aurrean ametsetan

1
Murru gotorra esperantzaren muga da,
esperantza hozten duen itzala,
gizatxarrak aspaldi altxatu zuen
lurruntzeko irriaren onura,
zerua du bidegabe ezkutatzen,
halaber ilunabarra ebasten.
Ezin dira goiko izarrak miretsi
ezta ilargiaren printzak ere,
begiek ez dute atsedenik hartzen
ez da ziegan atseginik sentitzen,
nahita ez egunak igarotzen ditut
panoramika berbera ikusten.

2
Ortzemuga nahi nuke berriz preziatu,
urte batzuk daramatzat itxoiten,
amets eginez dakuskit goiztiriak
distira bizia ez ahazteko,
mugarik gabe bizitzeko desira
gogoan dut sakon barneratuta.
Sentimenduan irudikatzen ohi dut
askamenaren une magikoa,
zeurekin naiz maizko elkartzen txokoan
maitasunak gidatzen nau zugana,
akorduan daudelako ederkiro
bilbatu genituen bizipenak.

2015eko otsailaren 1ean

Sakabanaketa sufritzen dugulako

1
Gaur janaria dugu errefusatuko
kide bat bortxaz tratatu zutelako,
horrelako arriskuen mendean gaude
herrak gotorki dirauen kartzeletan.
Isolamendua jasaten dihardugu
gatazka ez dutelako konpondu nahi,
sakabanaketak xextrak handitzen ditu
bere izaera bortitza delako.

2
Euskal Herritik kanpo zaurgarriak gara,
horretaz aspaldi konturatu ginen,
zorionez ez gaude ziegetan lur jota
euskal bidera igaro garelako.
Herritarren urratsekin bat egin dugu
amnistia ehunduko dutelako.
Sarek bere sarean eramango gaitu
deserritik eskubideen zirrira.

2015eko otsailaren 15ean

Zoriona konpartituz alai biziko gara

Zergatik ditugu ondasun materialak lehenesten
eta espiritituaren aholkuak ahazten?
Zoriona kontsumoak dakarrela uste dugunez
goraino beteta daukagu etxeko ganbara,
oporretan pozarren goaz ahalik eta urrunen
baina gero drogak hartzen ditugu baretzeko,
autoa bihurtu dugu bizitzaren erdigunea,
gizakiak baino gehiago gara banakoak.
Ez gara konturatzen gu izadia garela ere,
suntsitu ahala arima tristatzen zaigula,
bizi gaitezkeela hobeto daukaguna konpartituz,
ederra dela maiteaz mirestea arratsa.

2015eko apirilaren 12an

Isolamenduan iretargiari begira

1
Iretargia kinka larrian ikusi nuen
ziegako leihoaren burdin saretik,
murruan dauden txarrantxetan atxilo zegoen,
hori zirudien ustel den ustetik,
edozein loretxo, zimela iruditzen zaizu
begiratzen duzunean espetxetik,
urtetan askatasun barik bizi zarenean
tronpa zintezke zigorraren ertzetik.

2
Iretargi bete dakusat liluraturik
txarrantxa biribil baten hutsunean,
kexu nago barra handiei gogor helduta
gatibu dagoelako gauminean.
"Libre ikusi nahi zaitut izarrekin ortzian",
esan dut arranguraz ziega barnean,
nahiz neuri begira luzaroan egon nahi zuen,
joan ei da amesten hasi naizenean.

2015eko maiatzaren 24an

Josu Ginea Sagasti
1977
Larrabetzu

Atxilotze data: 2002ko abenduaren 19a.

Centro Penitenciario Almería (Acebuche)
Ctra. Cuevas de los Ubedas, km. 2,5
04071 El Alquián
Almería

Txope izkutua

2011ko iluntze baten gertaturikoa da.

Eguna betiko moduan hasi zan, esnatu, errekontua pasa ta gosaltzera bajatu ginen.

Gero patio alboan dagoen gimnasioarena egiten duen gelatxo txikira sartu ginen, kirol apur bat egiteko gure bi lagun kolonbianoekin batera.

Goizeko paseotxua emon, abestian esaten dan moduen «...eta patioaren alde batetik, alde batetik bestera, batetik bestera paseatuaz gerra ematen dugula, gerra ematen dugula...».

Arratsaldean berriz dana normal ere, baina afalduta gero ziegara joan ta zerbait pikatzen ibili ginen, honarte gauza arrarorik ez.

Gero dutxatxoa hartu ta telebista ikusten jarri ginen, orduan gertatu zan minutu batzuk okupauta euki gintuen afera.

Bapatean, goiko literan zegoen kidea, Asier, hasi zan esaten:

– Asier: Haizu Josu, txoperik igo ahal dogu afaritik?

– Josu: Ez, ez dogu ezer igo.

– Asier: Ba txoperen kriston usaina dago hemen, ez ahal dozu usaintzen?

– Josu: Nik ez.

– Asier: Zelan ez. Kriston usaina dago eta!

– Josu: Ezetz ba!

Momentu horretan zalantzetan hasita nengoen, ea usaimena ondo neukan edo ez.

Total, literetatik salto egin genuela ta ziegan gure bilaketari ekin geniola, jakiteko ia nondik demontre zetorren txope usaina

Pentsatu gendun ere beharbada norbaitek txope zati bat bota ote zuen txabolo barrura, baina bapez, gure ikerketak ez zuen aurrera egiten, ez gendun txoperik topatzen, litera azpian, apaletan ta komunean ezer ere ez.

Orduan alboko txaboloan gure lagun nigeriarrari galdetu genion, ia bi metro neurtzen zuen gure lagunek ta gurekin batera jaten zeuan jantokian.

Beste preso askok moduan, askotan janaria igotzen du ziegara, baina kasu hauetan ia kantitate industrialetan.

Ba bai, taperrei kartolak jarri behar, ta bestela zabor poltsak ere betetzen dituzte.

Ordun, guk pentsatu gendun leihoan eukiko zuela txopea, freskoan egoteko edo, beraz gure afera argituko genuke pentsatuz haizearen ondorioz usaina etortzen zala.

Horman kolpe batzuk jotzen dizkiogu lagunari leihora irteteko, ta Asier hasten zaio berbetan:

– Asier: Aixu Patrick, ba ahal daukazu txopea leihoan? jatekoa?

– Patrick: Txope no, amigo.

Leihoan ez zeukala, orduan gure afera konponduta zegoela emoten zuen, baina ez, zeren minutu batzuetara gure horman jotzen du leihora irteteko, guri deitzen.

– Patrick: Vasco, amigo, saca la mano, coge.

Orduan ikusten dogu leihoaren izkinatxo baten erratza.

– Josu: Patrick, ¿qué quieres?

– Patrick: Madalenas y yogurth para tí.

Nonbaiten, Asieregaz berba einda gero, pentsatu zun gosea genuela edo jatekorik gabe gelditu ginela.

– Patrick: Preguntar antes si tengo txope.

– Josu: ¡Ah! Sí, pero que dice Asier que huele a txope.

– Patrick: ¡Ah, vale, vale!

Esan beharra dago, gure lagunak ez zuela oso ondo berba egiten españolez ta ulertu ere hortxe hortxe, beraz auskalo, pentsatuko zun zoratuta ginela, hainbeste txope gora ta behera.

Beno ba, berriro zakarrontzian begiratu, badaezpada, ta azeitunen latatxo bat zegoen, zehatzago, *Aceitunas Verdes Manzanilla Rellenas de Anchoa* eta beraien ur apur bat gelditzen zen barruan.

– Josu: Asier, ez da izango hau usaintzen dozuna ezta?

– Asier: Ez dut uste, ia, ekarri.

Ba bai, horixe zen, nonbaiten tematu zen txope usaina zela ta holantxe ibili ginen momentu eder baten.

Gero hurrengo egunetako gure guda oihua izan zena imajinatzen dozue zein zan, ezta? Aquí huele a txope!

Txarli

Nondik datorren izen hori? Ba ez dakit, ointxe momentuan ez dot gogoratzen. Gogoratzen dot lehenengoz berataz berba ein joztienian, oso azkarra zala, ikusteko gatxa ta oso arin ibilten zala.

Ni baino nagusiagoa zen jendeak ikustea lortu zuen. Kontzertuetan, gazteek egindako batzarretan, gai ezberdinetako hitzaldiak entzuten, antzerkietan edo dokumentalak ikusten, bere begitxo ta belarriek ezer ez zuten galtzen.

Gu gazteagoak ginenak, ez genuen lortzen berarekin topo egitea, ta inoiz gure adineko batek komentatzen bazuen berarekin topo egina zuela, ba zalantzaz beterik gelditzen ginen, ez genekien egia edo gezurra zan.

Bitartean ba herriko gaztetxean, Hori Bai izenekoan, jarraituten gendun hainbat gauzetan parte hartuten.

Gogoratzen naz Hori Baitxu deituriko txokoan xakean jolasten ikasi neuela, ta ziur ere, orain baino askoz hobeto jolasten neuela.

Asteburuetan gaztetxeak antolaturiko mendi irteeretara joaten ginen eskualdeko ta Mungiako lagunekaz, Txarli ez zan joaten, beste leku batzuetatik igotzea nahiago. Entzunda genuenez Txarlik noizbehinka gaztetxean antolaturiko hitzaldi, dokumental edo filmen proiekzioetara juten zala, ba gu ere gero ta gehiago joaten hasi ginen, baina horrela ere ez gendun oraindik ikustea lortzen.

Noski, galdetzen egongo zarie ia zelan demontre ez genuen ikusten, ba gu joaten ginela ez zan agertzen, bitxia ezta? Ba behar bada lotsati xamarra zen, ta entzunda geneukan tamainaz ere handia ez zala, beraz jende artean egon zitekeen ere.

Azkenean gu ere, Hori Bai-koen familian sartuak ginen, gaztetxeko partaideak ginen, ta orduan gure txanda izan zan hitzaldi, film, emanaldi, bazkari ta kontzertuak antolatzeko.

Ta orduantxe gertatu zan hainbeste denporaz itxaroten ari ginena, Txarli ezagutu genuen, bera ikusteko aukera euki gendun. Gu ere gaztetxeko partaideak izanda bere burua aurkeztea erabaki zuen nonbait, guri harrera egiteko, ongi etorri ofiziala emoteko.

Momentuan ulertu gendun zergatik arinago ez geunden ikusi, gure ahaleginak egin bagenituen ere.

Gaztetxean egondako gauza guztietaz asko daki ta egon diren aldaketak ikusi ditu ere, ta ziur ez dala inoiz urarekin busti.

Zergatik urarekin? Ba kontuan eukite urteak ta urteak daramatzala elizari pegatutako eraikin gaztetxe moduen, ba imaginatuko dozuenez eraikinak bere gorabehera euki deuz, ta pasatutako belaunaldi bakoitzak ba beti saiatu da ahal izan deuen moduen konpontzen, herriko jendean laguntzagaz.

Beno, kontua da garai batzuetan euria egiten zeuenean ba teilatuaren egoeragaitik ur piloa sartzen zala, gero beranduago teilatu berriarekin konpondu zan arazoa.

Behin baino gehiagotan hanka uretan sartu edo itokina bat buru gainean jausten zitzaigun, baina Txarli beti siku ibilten zan, hori bai trebezia.

Alde batetik normala, ezta? Belaunaldi asko ezagutu baititu ta Hori Bai-ko txoko guztiak ezagutu dituelako, ziur behin baino gehiagotan txoko hoietako baten gazte bikotea muxukatzen ari zela kontzertuaren musika entzunaz bera lasai lasai pasatuko zela inor konturatu barik, kontzertuaren argi koloredunen joan etorriak aprobetxatuz.

Pentsatuko dozue hori ez dala posible, hainbeste jende ezagututa, norbaitek ikusi behar zuela, ba orain esango dotzuet zergatik zan hain zaila bera ikustea.

Gure Txarli, gaztetxero zaharrena, Hori Bai-en ikusi nuen sagu txuri bat da, benetako sagua, berak nahi zuenean agertzen, leku batetik bestera korrikan. Batzuetan bere ibilalditxoak egiten zituenean ta gurekin topo egiterakoan, batzarra ez gelditzeko, geldialditxo bat egiten zun, agurtzeko moduan, ta gero bere bidearekin jarraitzen zun ta guk geure batzarrekin.

Hori da gure lagun Txarli, noizbehinka agertzen dana, guztiei ilusioa emoten, ta beharbada jarraituko du berak nahi duenean agertzen, orain arte egin duen moduan belaunaldiz belaunaldi, gazteek egindako lana ikusten, ta Hori Bai-ko akerrekin batera herri bat gaztetxe bat aldarrikatuz, Hori Baiko bizipen pozgarri guztiak gordez.

Igerilekuetako pirañak

Entzun izan dugu piszina daukaten gartzelak luxuzkoak direla.

Ba gu joan izan ginenean, Estremerako gartzelan nengoenean, astean behin ta ia 40 edo 50 minutu bakarrik egon gintezke, ta noski batzuei hori ere ez dotzie uzten. Dena dela, hasierako asteetan joan ginen, gerora ez, uraren egoeragatik.

Esan behar da ere hurrengo urteetan itxita egon direla krisiaren kontuagatik.

Goazen harira, hemengo piszinan hortzak bakarrik dituen piraña bat ikusi gendun, jabearekin ta guzti.

Kontuan eukita debekatuta zegoela saltoak emotea, korrika egitea etab... ba ez dakigu zelan jabeak piraña galdu zuen.

Piszinan minutu batzuk pasata, bere inguruan genbiltzan eguzki apur bat hartuten, orduan tipo bat ikusi gendun zerbait bilatzen ari zela uretara begira.

Pentsatu gendun erlojua, lepokoa edo belarritakoren bat jauziko zitzaiola, horrelako zerbait izango zela.

Beste guztiak hasi ziren begiratzen ia zerbait ikusten genuen, baina ura ez zegoen oso gardena.

Bapatean galdetu zioten jabeari ia zeren bila zebilen, ta ahoa zabaltzerakoan hortzak falta zituela ikusi gendun, total, hortzetako aparatoa galdu zuela.

Minutu batzuk beranduago bere lagun batek, hortzak ere falta zituenak, bueltatu zizkion, ur azpian topatu ostean.

Beraz kontuz piszinetako pirañekin.

Xabier Aranburu Muguruza
1962
Usurbil

Atxilotze data: 1991ko abuztuaren 6a.

Espetxean idatzitako bertso bilduma bat argitaratua du liburu batean:
Aurrera nekez egiten baitu herdoildutako orratzak
(Noaua!/Etxerat/Bota punttuba. 2007).

Centro penitenciario Herrera de la Mancha
Apdo. 77
13200 Manzanares
Ciudad Real

Beatifikazioa

Doinua: Mundu honetan holako gauzak

1
Errepublikak eragozteko
frankisten inbasioa
hil zitun bostehun eliz jendeen
beatifikazioa
ospatu duen Vatikanoak
eragin du okasioa
faxisten esku "hildako apaizei"
eginda ukazioa
Francoren kolpe militarrak du
jaso bedeinkazioa.

2
Hamalau apaiz dira izatez
frankistek fusilatuak
elizkizunik gabe nonbaiten
zekenki lurperatuak.
Gaur izan dira bilaukeriaz
berriz, madarikatuak
orbandurikan utzi baititu
haien izen sakratuak
doatsutzea ukatu dien
Vatikano estatuak.

3
Gaurko ekitaldi ospetsuaren
ispiluaren begian
argi da ikusi ze mailan diren
trebeak zurikerian
martiriaren apologia
eginez era *heavyan*
boterearen zaldian doaz
irrifarra aurpegian
palioa ongi jantzita baina
ipurdia agerian.

4
Aita Santuak egin zien
txapelokerrei harrera
San Pedro plazan bildu direnak
dute antzeko karrera
Del Burgo eta Rouco Varela
beste askoren antzera
etengabean ahotik zaie
"Viva Cristo Rey" atera
eskuin muturrak aspaldi zuen
nahia primeran bete da.

5
Espainiako apezpikuen
barrutiko agintariak
eginak dira Opus Deirekin
mugimendu ugariak
azkenaldion ez dira alferrik
bihurtu aitzindariak
"ortodoxia katolikoa"
dotrinaren gidariak
nahi duten eran kontrolatzeko
Vatikanoko hariak.

6
Ospakizuna dela esan arren
Jaungoikoaren grazia
Vatikanoak bapo erein du
injustizien hazia
Moralitate atzerakoia
duela sendo itsatsia
bazterketaren fede itsuak
ekarri du desgrazia:
"Garaileentzat zerua eta
galtzaileentzat sasia".

7
Desagertuen familietan
oroitzak daude gordinik
belaunaldiak daramatzate
aztarnak aurkitu ezinik
edozein bazter-zokotan egon
litezkeela jakinik
topatu arte ezin baretu
bihotzean duten minik
Erromatik ez zuten espero
tamaina hortako irainik.

8
Hierarkia katolikoak
duenez dogmaren aura
harrokeriaz egin du murgil
historiaren putzura
bihotzetikan ezin kendurik
gurutzadaren kultura
bere aldekoak dohatsuturik
sorrarazi du haustura
bake santua ekarri ordez
gerra santuan sartu da.

Hamarkada

Hamarkada bat daramak
otserriko ziega zatarrenetan giltzapetuta
espetxeetako araudi zorrotza haustea
gogorki zigortzen duten kartzelarien
uneoroko zaintzapean.
Izan ziega arruntean, izan zigor-ziegetan,
zeruertza jotzen duen ekaitza bailitzan,
sufrimenduak denboraren joanean
agerian utzi dizkik orbainak buru-bihotzetan,
baina sendotasunez jarraitzen duk
Euskal Herriaren eskubideak aldarrikatzen
kartzelako egunerokotasun hitsaren plazan.
Urtez urte, hala egunez nola gauez,
maitasunaren eta elkartasunaren argi mardula
jaso dek Euskal Herritik
eta itsasargi garrantzitsu horren gidaritzapean
gatibutzako bide ilunetan zuzentasunez hoa aurrera
itxaropenaren ukendua sentituz,
askatasunaren egunsentia gerturatzen ikusiz.

Bisita

Kabinetako zelai hotzean jasotako
zure hitz lagunkoien berotasunak
biziki babestu du nire bihotzaren biluztasuna.
Ene begiradaren arragoan oraindik lehertu ez den
irriño baten arrastoa antzematen diot
burni-leihotik begira nagoen hodeiertz urdinduari,
orainaldiaren atarian gogorarazi dit eta
memoriaren itsasoan olatu apaletan ainguratuta
geratu zaidala zure irrifarraren uhara.
Bisitan, denboraren orratza loeriak joa ez zegoenez,
solasaren hariari gogotik tiraka ibili gara,
hasieran, planifikatutako mintzagaiak jorratzen,
ondoren, inprobisazioaren sokan dantzatzen
hitzen orekari eusteko malabarismoak eginez.
Txarrantxa eta hormigoi ilunez jantzitako kartzelara
bihotz betean garraiatu duzu udaberriko argia
niri bide ilunetan ibiltzen lagunduko didana luzaroan
eguneroko zauriak goxatuz.

Kerman Urizar de Paz
1967
Bilbo

Atxilotze data: 1991ko ekainaren 6a.

Centro Penitenciario Algeciras (Botafuego)
Ctra. del Cobre, km. 4,5
11206 Algeciras (Cádiz)

Zu berriz ikustean

Zu berriz ikustean,
bihotzetik sortzen zaizkit
sentimenduen datuak;
zu berriz ikustean,
nire barneko hondartzak
alaitasunez bustitzen dira;
zu berriz ikustean,
noraezean dabilen nire txalupa
maite dudan portura
heltzen da;
zu berriz ikustean,
nire begietan
bizitza pizten da;
zu berriz ikustean...

Botafuegos, 2014.11.01

Kunda

Preso gauden euskaldunok
hormaren beste aldeko mundua
handia eta zabala dela badakigu;
hala ere, hormaren alde honetan
espetxez-espetxez eramaten gaituztenean
gure mundua poltsa txiki batean
sartzen dugu:
Etxeko usain goxoa duten
        arropak eta maindireak;
maite ditugun begiradak eta irribarrez
        osatutako argazki-liburua;
paper eta ideal handiez betetako
        karpeta gorri hori;
lagunek oparitutako liburuak;
postal, gutun-azal eta maitasunez
idatziko ditugun orriz betetako
        beste karpeta bat;
eta horrela ibiltzen gara gora eta behera;
bihotzean, duintasunaren harrotasuna,
eskuan, gure mundu handia poltsa txiki batean.

Valdemoro, 2014.10.30

Las estaciones

“En el corazón de todo invierno vive una palpitante primavera...”, decía el poeta; y ahora, cuando el viento se lleva el verano y todavía el fuego de agosto me abrasa las entrañas, desenredo la noche agitando el bolígrafo para sacarle las palabras que robando espacios al silencio me lleven hasta tus costas...

Desde el oleaje de esta carta quiero contarte que ha sido un verano con cielo durísimo sin escudo de nube con el que protegerme de las tristezas que se enconan. Por eso, aquí donde mi universo no alcanza más allá de tu mirada, jugando con tu nombre en mis labios, he tratado de hacer de estas ruinas un lugar habitable aprendiendo a vivir en la belleza de lo que ahora no es, pero puede ser...

Y así, asomado a la ventana del silencio, aguantando la mirada de las estrellas camino de puntillas por mis laberintos más profundos, y veo entrar el otoño con sus árboles desnudándose de dudas y certezas, mientras me llueve por dentro y los pétalos del tiempo caen lentamente...

Ya ves, yo que aprendí a soñar hasta en noches sin luna, que descubrí que el cielo es un mar sin olas y el amor es lo que mueve el sol y las demás estrellas, ahora, naufrago de mis sentimientos, temo que el frío invierno me congele los huesos y no sepa como abrigar nostalgias en los tiempos sin abrazos, que mi mar quede atrapado entre los pliegues del corazón, y la melancolía me guíe hacia playas desiertas...

Por todo esto y por algo más que no te cuento, me gustaría poder desordenar los días del calendario y que con la primavera nos broten hermosas flores en las ramas de nuestras ilusiones, para que la esperanza no se marchite y al amanecer despierten de nuevo utopías que cumplir cogidos de la mano, porque aunque ahora las sonrisas pesen en la boca yo sé que el tiempo se calcula por los latidos del corazón, y que para los que se aman de verdad hoy es siempre todavía...

Hablaba el poeta de esos duros inviernos de sol inventado y tal vez en este paraíso perdido de paisajes sin árboles, de océanos sin olas, y de tu ausencia presente, los sueños sólo sean realidades sedientas, lo sé... pero aun así, en la soledad de este tiempo roto, perdido en la mirada del viento te extraño. Por eso al doblar la esquina de mis secretos recojo tus olas a la orilla del mar, la lluvia escribe tu nombre, y sigo las estelas que deja el corazón para poder acunarme en esta imperfecta y hermosa melodía de amor una noche más...

Y no es fácil, lo sé. Tal vez, tal vez todos estos sentimientos resulten increíbles; nunca es fácil, pero no ha habido verdad más pura...

P.D. Beti!!

Amets politak izan!!
Zurekin bat -maitasunez-

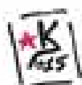
Botafuegos presondegian, 2015eko iraila

NAPAR ASKATASUNAREN ALDE
AMAYURKO ECHARRIAN BORROKA EGIN
ZUTEN GIZONAI
BETIKO ARGIA
1522

ASKaPena aurrera !!

EUSKAL PRESO POLITIKOAK ETXERA !!
ZENTSURARI IPURDIA ERAKUTSI !!

Aletxu Zobaran Arrieta
1981
Gorliz

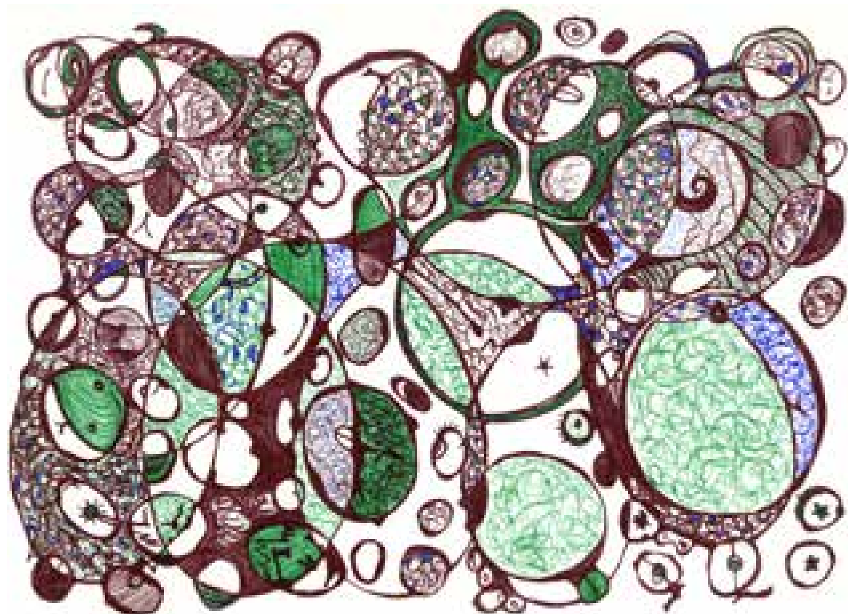
Atxilotze data: 2011ko martxoaren 10a.

Maison d'arrêt
40 boulevard des Nations
BP 351
69962 Corbas Cédex
Frantzia

ETORKIZUNA EUSKARAZ

IRAGANA ORAIN GERORA BIDEAN AURRERA BETI

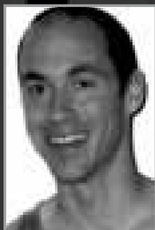
MARCUS VULPES

POTTANKA GAUEZ LARREAN

TXISTULARIA DANTZAN

Mikel Orbegozo Etxarri
1979
Intxaurrondo

Atxilotze data: 2005eko otsailaren 17a.

Hamaikatxo proiektutan bere margo eta irudien arrastoa aurkitu liteke. Ataramiñekookin bat *Preso Nago* (2010), *Preso Nago 2* (2013) eta *Ilargiraino!* (2015) ilustrazio liburuak argitaratu ditu.

Badajoz-Prisión Provincial.
Carretera de Olivenza, km. 7,3.
06071 Badajoz.

EZ GAUDE BAKARRIK
(ZUEI ESKER!)

DISPERTSIOAREN BIDEZ EUSKAL PRESOAK JENDARTETIK ALDENDU NAHI DITUZTE.

COMO MÉTODO DE ALEJAMIENTO NO ESTÁ MAL, PERO ME PREGUNTO SI ALEJARÁ LO SUFICIENTE...

TRANQUILO! LOS DEL DEPARTAMENTO DE I+D DE INSTITUCIONES PENITENCIARIAS HEMOS DESCUBIERTO QUE SI DÓNDE CREEMOS QUE VAN A CAER COLOCAMOS UNA COLCHONETA ELÁSTICA, REBOTAN Y SE ALEJAN OTRO POQUITO MÁS!

ESE DEPARTAMENTO ES DINERO BIEN INVERTIDO!

BAINA BABES ZABALA JASOTZEN DUTE EUSKAL PRESOEK, HAIEKIN EGON AHAL IZATEKO EHUNDAKA KILOMETRO EGIN BEHAR BADIRA ERE.

TXORI BAT OTE DA? HEGAZKIN BAT AL DA? EDO SUPERHEROI BAT?

EZ! BISITA DAUKAGU!

ESPAINIAR ESTATUAN PRESOA SENIDEEKIN GELA BEREAN EGON BAITEKE, BIS A BIS-EN BIDEZ.

SENITARTEKO BIS A BIS-A, SENIDEEKIN, HILEAN BEHIN.

ZER MODUZ, TXIKITXO?

ONGI, AMA!

EGIA ESAN, EH?!

BAIBETZ...

BIS A BIS INTIMOA, BIKOTEAREKIN, HILEAN BEHIN.

ELKARBIZITZAKO BIS A BIS-A, 10 URTE BAINA GUTXIAGOKO SEME-ALABEKIN, BIKOTEAREKIN BATERA, HILEAN BEHIN EDO HIRU HILEAN BEHIN, ESPETXEAREN ARABERA.

ESTATU FRANTZIARREAN EZ DAGO BIS A BIS-IK, INTIMITATE UNEAK FALTA DIRELARIK. ESPETXE GUTXI BATZUTAN "BIZI FAMILIARREKO UNITATEAK" EZARTZEN HASI DIRA, BUNGALOW MODUKO HOIETAN 6, 12, 48 ETA 72 ORDUKO BISITAK EGIN DAITEZKEELARIK. KIDE GEHIENAK EZ DAUDE ESPETXE HOIETAN.

ESTATU ESPAINIARREAN BISITAK ASTERO IZATEN DIRA, KRISTALEZ BANATURIKO LOKUTORIOETAN, BERTARA SENIDEEZ GAIN AURREZ BAIMENDURIKO LAGUNAK SAR DAITEZKEELARIK.

HEGAN AGORTZEN DIRA 40 MINUTUAK, BAINA JASOTAKO INDARRA PRESOAREKIN GERATZEN DA.

ESTATU FRANTZIARREKO BISITETAN EZ DAGO KRISTALIK, PRESOAK ETA BISITARIAK ELKAR UKI DEZAKETELARIK, BAINA GELAREN BI ALDEETAKO LEIHOTXOETATIK KARTZELARIAK ZELATI EGOTEN DIRA, HAIEN USTEKO JARRERA DESEGOKIRIK IKUSTEKOTAN BISITA ETETEKO.

SARTU BERRITAN BISITA BAIMENAK LORTZEA HILABETE EDO URTEETAKO PROZESU LUZEA IZAN DAITEKE.

ESTATU ESPAINIARREAN TELEFONOZ ASTERO 5 MINUTUKO 8 DEI EGITEKO AUKERA DAUKATE PRESOEK, SOILIK BAIMENDURIKO 10 ZENBAKIETARA DEI DEZAKETELARIK.

ESTATU FRANTZIARREAN, EPAITU GABEKO PRESO ASKORI EZ DIETE DEI TELEFONIKOAK EGITEKO ESKUBIDEA AITORTZEN.

GUTUNA DA, IRISTEKO IA HILABETE BEHAR BADU ERE, SORPRESA GAITASUN HAUNDIENA DAUKAN KOMUNIKAZIO ERA, EZIN BAIT DA JAKIN EZ NOIZ ETA EZ NORENA IRITSIKO DEN, EZAGUN IZAN EDO EZ.

HILABETERO PAKETEA SAR DAITEKE PRESOAGANA, LIBURUAK, ALDIZKARIAK, ARGAZKIAK, ARROPA... IRISTARAZTEKO BAINA MERKANTZIA IKUSTEZIN BAT ERE JASOTZEN DU GUZTIAREKIN BATERA...

GEZURRA BADIRUDI ERE BATZUTAN KOMUNIKABIDEEN BIDEZ ERE IRISTEN DIRA SENIDE, LAGUN ETA INGURUKOEN ANIMOAK.

BITARTEKO TXIKI GUZTI HAUEN BIDEZ ETA INGURATZEN DITUEN JENDE ZORAGARRIARI ESKER, EUSKAL PRESOAK EZ DAUDE BAKARRIK.
BAKARRIK?!

MECAGÜEN EL I+D, EL CAÑON DISPERSADOR Y SU COLCHONETA ELÁSTICA!
LA PRÓXIMA VEZ LOS ATAMOS A UN COHETE SUPERSÓNICO!
FFFF
IGNICIÓN!

Gorka Lupiañez Mintegi
1980
Durango

Atxilotze data: 2007ko abenduaren 6a.

Centro Penitenciario Topas
Carretera N-630, km. 314
37799 Topas
Salamanca

Itziar Moreno Martinez
1982
Bilbo

Atxilotze data: 2011ko apirilaren 10a.

Fresnes - Maison d´arrêt
3, Allée des Thuyas
94261 Fesnes Cédex
Frantzia

Hara! Beitu
Mmmmm...
¡EEJAAA!!

BOLLONTXIN
Presoek, zerekin egiten dute amets...??

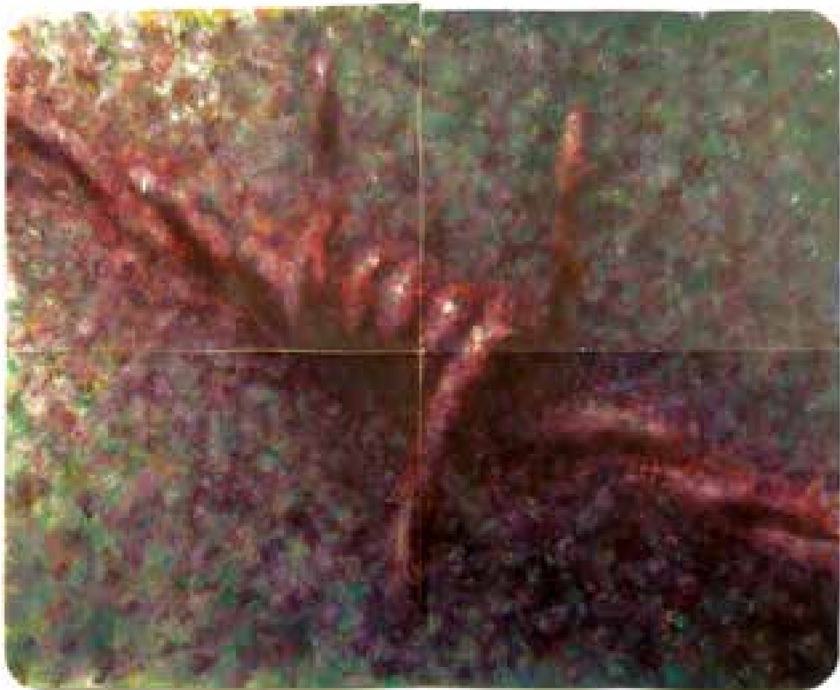

NIRE GORPUTZEAN, NIK ERABAKI. 27 x 22 zm.
Akrilikoa mihise gainean.

EREDUZKO BASOAK, ZERU JOSIAK. Fresnes, 2014.
Teknika mixtoa: collage+boligrafoa.

Ereduzko basoak. Ereduzko borrokak. Ereduzko emakumeak. Nor da zeren eredu? Zer da noren eredu? Ametsak, oroitzapenak, borrokak, nahiak, desirak, minak, grinak... nireak, herriarenak, zureak, norenak? Amalurraren zintzotasuna, eskuzabaltasuna, dohako sexu jarioa, milurteko pazientzia; egiazkoa da lurra, hor ez dago nor engainatua, eman eta jaso: Preso guztiek zeru urdinarekin egiten dute amets: "verité ou préjugè?".
Topikoa probokatu, ametsetatik ekintzetara.

BURDIN ELORRI ARANTZA.
Akrilikoa paper gainean.

ZIZKA-MIZKA. 30 x 20'5 zm .

IZERDI GORRIA. 65 x 50 zm.

ELKARTASUNA.
Teknika mistoa (kollage+akrilikoa+tinta+...).

Kolorea. Zein kolorekoa da sufrimendua? Heriotzak ez du munduko txoko guztietan kolore berdina. ODOLA GORRIA DA, ez da grisa. Zer irakatsi digu historiak? Behin ta berriz errepikatzera kondenatuak al gaude? ZEIN KOLOREKOA DA zure borroka? Irentsi edo aurre egin? GORA MUNDUKO EMAKUME BORROKALARIAK ETA GORA HERRIEN ARTEKO ELKARTASUNA!

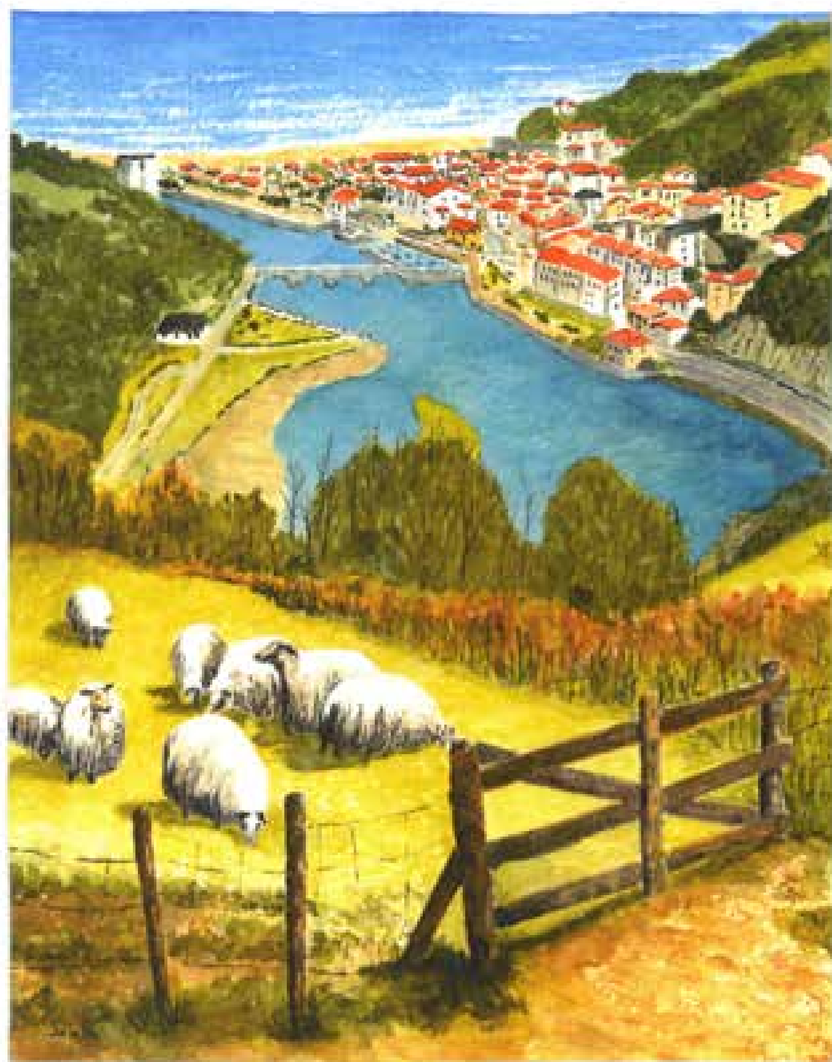

Joseba Galarraga Arrona
1959
Deba

Atxilotze data: 1999ko uztailaren 7a.

Centro penitenciario Valladolid
Ctra. Adanero - Gijon, km. 94
47011 Villanubla
Valladolid

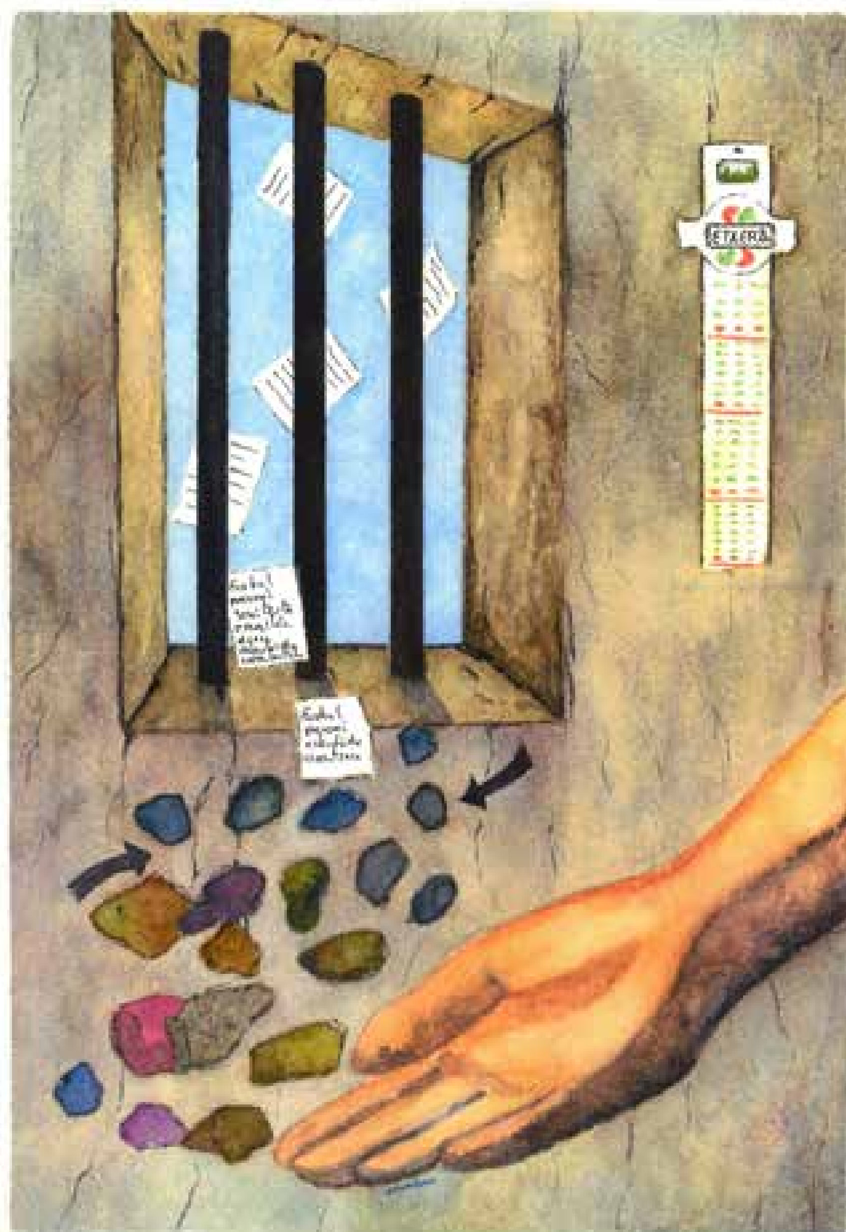

EUSKAL PRESO
ETA IHESLARIAK
ETXERA

Xabier Aranburu Sagarminaga
1979
Ondarroa

Atxilotze data: 2012ko maiatzaren 27a.

Mont-de-Marsan
Centre Pénitentiaire
Chemin de Pémégnan
BP 90629
40006 Mont-de-Marsan Cedex

PRESO ETA IHESLARIAK ETXERA !!!
amnistia

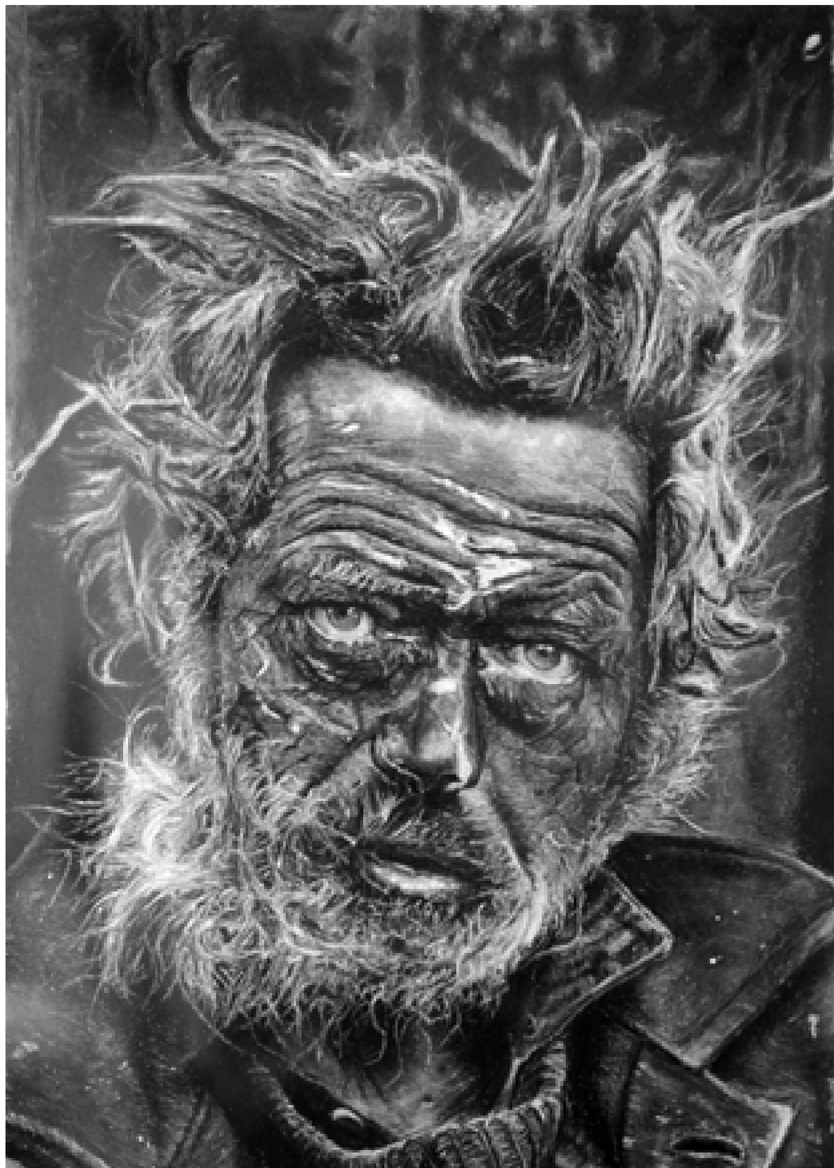
Oier Andueza Antxia
1975
Durango

Atxilotze data: 2001. urtean.

Centro penitenciario Murcia II
Paraje Los Charcos
30191 Campos del Río
Murcia

Ekhiñe Eizagirre Zubiaurre
1984
Zarautz

Atxilotze data: 2013ko maiatzak 7a.

Fresnes - Maison d´arrêt
3, Allée des Thuyas
94261 Fesnes Cédex
Frantzia

Itziar Plaza Fernandez
1982
Bilbo

Atxilotze data: 2009ko uztailaren 4a.

Fleury Merogis
Maison d'arrêt des femmes
9, avenue des peupliers
91705 Saint-Geneviève des bois Cedex
Frantzia

Tentsio altuko kabletan dantzan

Malabaristen moduan
oreka topatu nahian
tentsio altuko kableetan dantzari gabiltzan txoriak gara.

Bihotza kiskaltzeraino maite ditugun
lagunen indarraz egiten dugu egunerokoan aurrera,
ez baita borrokarako grina zaharrik
borroka grina oraina denean.

Elkarren irribarreen besarkadetan
urtzen garen izozkiak gara,
elkarren indarren pausaleku,
tentsioak askatzeko elkarren sorbalda.

Zer gara ba?

Aske hegan egin nahi dugun txori errariak.
Haize bolada traketsenak
hegoak astinduz eragozten ditugun arrano biziak.
Hegoak zabalduz
herria besarkatzea amets duten ameslariak.

Eta hori lortu bitartean,
ezinbestean jarraituko dugu
tentsio altuko kableetan dantzan.
Ez baita borrokarako grina zaharrik
borroka grina eta pipermina
gu geu garenean.

Askatasun nahia

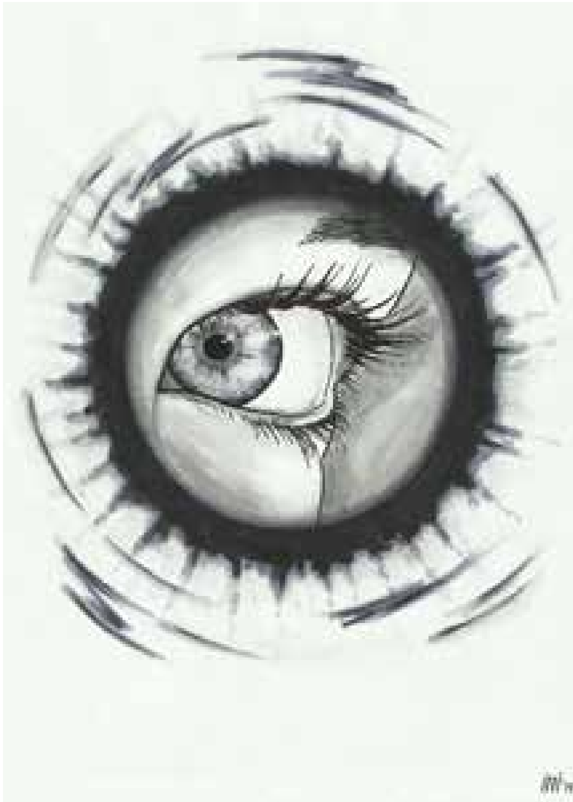
Zulo txikitik so,
paisaia berberean galtzen zait begirada,
orain ilun, gero ateri.
Aspaldi joan zen elurra,
aspaldi zen urtu.
Aspaldi ziren urtu
begien atzean izoztutako
malkoak ere.

Zulo txikitik begira,
paisaia aldakorraren monotonia opari
nire begi txikientzat.

Zulo txikitik so,
arnastu ezinezko mendia,
zeharkatu ezinezko errepideak,
ezin uki ditudan harrizko etxeak,
laztandu ezinezko liliak.

Zulo txikitik,
monotonia aldakorra,
denbora aurrera doan seinale.

Zulo txikitik so,
artega,
zakur arrotzen ibilgailu hotsa,
begi ninien dardara eraginez,
izotz horma arantzadunak
nire barrunbeak orrazten,
odola izozten,
begi txikiak lausotzen.

Zulo txikitik begira,
ilargiaren argia,
begiek arnas dezaketen sosegua
bizirik sentitzeko egia.

Zulo txikitik so,
zulo handian ez jausteko arrazoiaren argia,
etorkizunerako zubia,
askatasunaren argazki txikia.

Alez ale

Bazoazte alez ale,
bazoazte nire barrenetik hegan,
urrunegi askotan.
Petaloz petalo biluzten ari naiz,
udan ere hotz sentitzeraino.
Bizitzaren bidean
Mateo Txistu sarriegi dabilkit txistuka
Ez dut putzaldi gehiagorik nahi,
nire inguruan nahi baitzaituztet,
azaleko ileak legez, ni babestuz.
Eta lili honen zurtoinak
esan nahi dizuedan guztia adierazten du,
horrelaxe sentitzen bainaiz,
maitasun dosi txikiak
nigandik eten eta
apurka-apurka
aldenduko balira bezalaxe.

ini '95

Porno-poema gourmand(a)

Hatzekin dantzan,
ohean balantzan,
hatza zure mingaina bailitzan
ene koban saltsan.
Gora, behera
            aurrera, atzera,
200km orduko martxan.
Uzta oparoa gaurkoan nire gorputzeko baratzan.

Izerdi eta dardarak,
azkartzen doaz taupadak.
Zorabiatzen nauten plazer danbadak.

Gozamenarekin hasitako elkarrizketan,
ezin gaurkoan eskegi,
gorputzak diosat lizunki,
            segizan, segi!

Beraz, gaur gaupasa,
sobredosi demasa!
Hatzetatik naiz ukabilera pasa.
            Hau sentsazio latza!

Jiraka dabilkit eskua alu barruan,
zukua atera nahian
goizetan laranjei moduan.

Zure aurpegia buruan,
hasi naiz oihuka eroen moduan,
eta ez dut utzi ezer barruan.

Esne tantak izterrean,
putzu bustia mihisean.
Plazeraren ilunabarrean,
zu bakarrik falta zaitut
nire aldamenean.

Gora autodefentsa

Elkar erantziz
trapu zaharrak jantzi
Musuka
letaginak zorroztu
Mandragora botila
trago banaz hustu
Kortxoak errez
aurpegiak margotu

Armak beti eskuan
kuleroak buruan
irri maltzurra ahoan

Suaren bueltan dantzan
sorginon irrintzia:
kontra-ehiza hasi da
errautsetatik esnatu piztia.

Sasi guztien gainetik zerura tiro.
Hasi dezagun festa!
Ahizpa, kide, maitale
zuri, beltz, langabe
sorgin, puta, alujale
autodefentsa komandoz
bete plaza eta kale.

Kontra-ehiza hasi da
kalean da piztia
ofentsen kontrako defentsan
damurik ez despentsan
gora autodefentsa!

Hartu giltza

Hartu giltza,
ireki zure barrua,
jalgi zure errena,
zure alde erratua.
Bidaiatu lubakiaren bestaldera,
beste horrenbeste garenon lurraldera.

Hartu giltza,
alda dezagun erretratua,
grisa bilaka koloretsua,
hezurra haragitsua,
matxoa maritxua,
Txanogorritxu otsoa,
naranja erdia osoa.

Hartu giltza,
eragin sarrailari,
irauli zure barrua,
hautsi inposatua,
dasta debekatua,
izan bekatua.

Normala norma bada,
hobe izan nomada.
Arauekiko ez etiko
antipatiko
gorputz atipiko
        anatomiko
        anotomiko
        atomiko
        despistatua.

Paris gris hau

Paris gris honek
zementura itsasten nau.
Mingaina ezpain artetik ondoratzen,
eztarria itotzeraino.
Likatsu itsasten zait grisa azalera.
Zabor usaindun kolonia merkez
bustitzen nau,
arratoi eta katu kakaz
aurpegia igurtzi.
Ezin lohitasunetik askatu.

Atzapar luzez inguratzen nau,
limurtu nahian
eta azazkalaz azala zulatu.
Zulo orotarik jo nahi nau grisak
zulo bakoitza
ahulgune, alugune sinetsita.
Zementuz irentsi nahi nau Parisek
eta egunero nabil
grisetik erauzi beharrean.

Debekatu nahi

Debekatu nahi dizkigute gona motzak,
aldizkarietako gorputz biluziak.
Debekatu dizkigute arropa gardenak,
ostegun gauetako pornoa.
Debekatu nahi dizkigute liburu erotikoak,
sexua, plazera!
Baina gaua iristean,
strip-teaseak egiten biluztuko gara,
eta gorputz garden biluzietan
egikarituko dugu gure porno propioa!
Ziega honetako hormez haragoko fantasietan,
behatz, mingain eta igurtziz
idatziko ditugu istorio erotiko ausartenak
gure gorputz sexudunetan.
Eta orduan, Pierre de Lancreren ondorengo espetxe inkisidore hauek
ezingo digute nahita ere bahitu
gure gorputzei darien gozamenezko plazera.
Sutan erretako sorgin ororen omenez
botako dugu aluetatik kea!

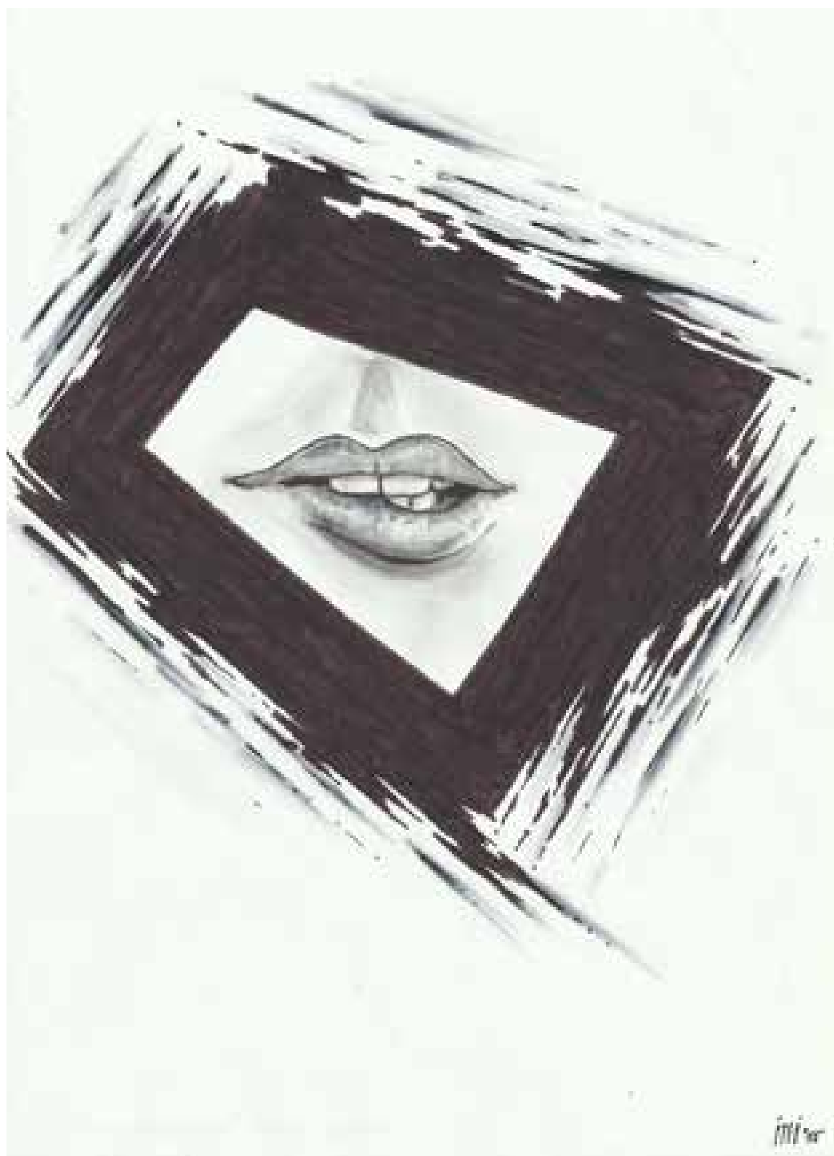

Goiz gorri honetan

Hire ezpainen samurra
zetorkidan gogora,
goiza esnatzear den
egun gorri honetan.

Inkonszienteak
kosk egin dit
ezpainetako haragian.

Ebaki lizun hori ageri zainan
zoko horretantxe bertan.

Era (ixilean) hila

Arkaitz Belloni

Kristalezko kutxan bahituta,
arrainontzi laukian, hilik!
Erreka sorlekutik urrun,
beira islakorraren aurka, tupust.
Tupust bakoitzean, min.
Hamahiru urte geroago,
metro karratu estuek
lepoa estutua,
erreka ur, herri egarriz
ito digute,
era ixilean hil, erail
bahitzaileen begi gupidagabeen aurrean!

Bota harresia

Bota harresia
hautsi aulkiak
lehertu hormak
tirokatu kristalak
luza eskua
gerturatu gorputzak
estutu ipurmasailak
nahastu ezpainak
urratu arropak
zabaldu hankak
egin irrintzi
bota harresiak.
Bota beltzak
arau hertsiak
kristal atzeko begiak
ezleku itxiak.
Jaso ukabila
ireki begiak
gehitu indarrak
apurtu distantziak
egin garrasi
AaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaMNISTIA!

Fantasia

Zutik,
hormaren aurka kolpatu zara
hatzak tolestuz kolpatu dizkizut hormak
zure oinen izerdiz margotu dira baldosak.
Ez dakit hatzen magiaz altxa zaitudan horma bustian gora
sabaia urratuz, sabaia hausteraino kasik,
edo hegan egin duzun plazeraren zeruraino.
Burua galdu dut
zure bular tartean
zupatu dizut eskuineko bular punta
ezkerrekoa ondoren
bular arteko dildoa eztarriratu dut azkenik.
Berriz sartzeko eskatu didazu,
arinago, azkarrago
fluxuak nahastu ditugu
nire mingain beroa
zure ezpain hotzetan,
behatzak
hortz gosetien artean.

Lau hanketan ipini nauzu
aluaz bizkarra ureztatu
eta esku batekin heldu
lehertzear dudan zakila.
Bi eskuz ipurmasailak atximurkatu
eta tuz bete duzu nire ipurtzuloa.
Jo nauzu atzetik,
dildoa ondoratuz nigan
nire barrunbetan igurtziz,
bular masailak ipurmasailak talkatuz.
Jaso dut burua irrintzi batean
irristatu zaizkit eskuak lurrean
Galdu dut gogoa,
eta orain,
apurka- apurka
zure azpian lurruntzen doan
plazer putzua besterik ez naiz.

Egun gorri

Luma gorriak
barrua gori
egun gorritan.

Haragia dardarka
azal bustitan
izerdiz tantaka
alu goritan
kartsu, likatsu
larru gorritan

Egun gorritan
            larru gorritan
bakarkako larrutan larrutzen garen azal gorriak gara

Herrimin zaporedun bertsoak

Noan Euskal Herriraino
zeharkatuaz behelaino
ilun hau hortzetaraino
noan Euskal Herriraino.

Begiak itxiz banoa
inongo kobazulora
nonbait Mariren altzora
begiak itxiz banoa.

Xuxurla dabilkit dama
hator nigana laztana
har dezagun salda bana
xuxurla dabilkit dama.

Herriminikan baduzu
tragoxka bat emaiozu
Indarra beharko duzu
herriminikan baduzu.

Ilargiari

Doinua: Habanera

Gaur gauean ilargia
bere luze zabaleran
mundua mugituko du
bere indarrez nahieran
belarrira eskari bat
nik nahi nioke erran
nola patriarka, elizkoi
aberatsek beren eran
herri xumea gauzkaten
txontxongiloen tankeran
sar ditzala guzti hauek
itsas gorako galeran
kontzientzian iturritik
dezagun guztiok edan
gorbatek ito aurretik
ea matxinatzen geran!

Herriari

Doinua: Irria

Inguratzen nauena
hau leku itxia
gora so egin eta
horra eguzkia
begiak itxiz senti
dezaket argia
txikia zen guztia
da orain handia
a ze energia
ta indar izpia
nahiz ta ene maitiak
nahi nauten etsia
etxea urrun baina
hats dut herria!

ataramiñe

El silencio del infierno
Fernando Alonso. *2003.*

Gosea lagun, laguna
Segapoto kolektiboa. *2004.*

Kartzelako leihotik
Joseba Arregi. *2004.*

Seineri aurrez aurre kontaturiko ipuina
Joxe Blanco. *2004.*

Lunaren Goiztiri
Juan Luis Mugertza. *2005.*

Azeri gosetia
Kepa Etxebarria. *2005.*

Ataramiñe kantuz
CD. Hainbaten artean. *2006.*

Claude Gueux
Victor Hugo (itzulpena: Zorion Zamakola). *2007.*

Zimaren abenturak
Belen Gonzalez / Kepa Etxebarria. *2007.*

Kartzelako neurriak
Urtzi Zubizarreta. *2008.*

Mendian gora, mendian behera, Euskal Herrian zehar Mahai-jokoa. Zorion Zamakola. *2008.*

Penumbras de un ayer
Iñaki Ojeda. *2009.*

Preso nago
Mikel Orbegozo. *2010.*

Bakarmortuko kronikak
Mikel Antza. *2011.*

Espetxetik at
Borxa Urberuaga. *2011.*

Ametsen txokoan bizi baiz
Ibon Muñoa. *2011.*

Ametsen txokoan
CD. Hainbaten artean. *2012.*

Kandela bat pizteko behar dena
Mikel Antza / Iker Moreno. *2012.*

Fakin xokona
Oier Goitia. *2012.*

Sasian barna
Xabier Makazaga. *2012.*

Preso nago 2
Mikel Orbegozo. *2013.*

Z^2
Mikel Antza. *2013.*

Agurra eta ohorea
Jokin Urain. *2013.*

Ainarak herrira itzuliko dira
Ibon Muñoa. *2014.*

Urte ilunak
Nelson Mandela (itzulpena: Ekaitz Sirvent). *2014.*

Ilargiraino!
Mikel Orbegozo. *2015.*

Burdin elorri arantzetan
Joseba Arregi. *2015.*

ataramiñe

EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

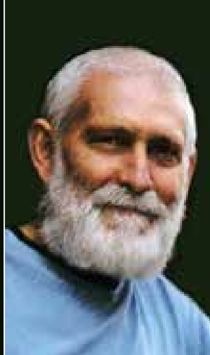
www.literaturakoadernoak.org

ataramiñe

EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

www.literaturakoadernoak.org

JOSU URIBETXEBARRIA BOLINAGA
Arrasate 1955
Arrasate 2015.01.16

Arrasateko Josu Uribetxebarriari

Harraparia poztu da Eperra hil zaigulako,
mortuak osasuna lazki kaltetu ziolako,
gorrotoak ospatu du desiratzen zuelako,
barreiaketa horretako eratu zutelako,
kideak tristaturik gaude ondradua zelako,
duintasuna zer den garbi erakutsi zigulako,
zerbait lasaitu gara kartzelan ez zegoelako,
azken hatsa maiteen ondoan eman duelako.

Eperra ez zaitez kezkatu zainduko dugulako,
plazak lehen lez euskaraz mintzatuko direlako,
utopia herrian hedatzen ari garelako,
goizero zeure ametsak berresten ditugulako,
amnistiaren zirria sentituko duzulako,
zeure izartxoak dir-dir gidatzen gaituelako,
Ama-Lurraren altzoan zoriontsu zaudelako,
gereziondoa mardul loratzen ari delako.

Ibon Muñoa Arizmendiarrieta

